

CORREO
Argentino
(B. A.)

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nro. 1585

TARIFA REDUCIDA
Concesión Nro. 216

SEMANARIO LITUANO, FUNDADO EN 1927.
DIRECCIÓN, REDACCIÓN Y ADMINISTRACIÓN:
Avenida Boedo 737, Buenos Aires

DIRECCIÓN POSTAL: Casilla de Correo 303, Bs. Aires

ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAS

"LA VOZ DE LOS LITUANOS EN LA ARGENTINA"

ATSKIRO NUMERIO KAINA 1 PEZAS
PRENUMERATA: Argentinoje 20 Arg. pezu metams.
Urugvajuje 5 Urugvajaus peza.
VISUR KITUR 3 Am. dol.
ADRESO pakeitimas velti. RAŠTUS ir prenumera-
tas siųsti:
Casilla de Correo 303, Bs. Aires
ASMENISKAI KREIPTIS:
Avenida Boedo 737, Buenos Aires

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 316340

Nr. 921

Bs. AIRES KETVIRTADENIS, KOVO 22 D., 1951 METAI — JUEVES, MARZO 22, 1951

METAI (AÑO) XXIII

EL JUSTICIALISMO DE LA NUEVA ARGENTINA

La Tercera Reunión Interamericana de Seguridad Social, que inauguró sus deliberaciones en la Facultad de Derecho y Ciencias Sociales el día 12 del mes en curso, deliberará hasta el día 27. Preside a la magna asamblea la presidenta de la delegación argentina la dignísima esposa del presidente de la república, señora Eva Perón. Todos los delegados de los países americanos, igual que los observadores llegados desde España y de Francia, en sus discursos elogiaron justamente a la gran obra social que realiza la esposa de primer magistrado.

En la sesión inaugural ha pronunciado el discurso el presidente de la república, general Juan Domingo Perón. Su exposición está contenida en toda su profunda e histórica significación social, el sentido humano y justiciero de la doctrina justicialista, que además de ser una doctrina es un mundo de realidades que logra, por imperio de esa indeclinable voluntad de acción que es el signo fecundo de un pensamiento generoso y de un esfuerzo creador, dar al hombre el rango de dignidad que constituye la suma y la síntesis de sus legítimas aspiraciones.

Nunca tuvo la palabra de un gobernante alcance más definitivo ni virtud más esclarecedora; porque el general Perón es justamente el hombre que ha dado formas concretas y perdurables a un programa que constituye el clave de la solución de los graves y angustiosos problemas en que el mundo se debate, que no son fruto de una época, sino la resultante de una realidad que ha ido configurando, con su lastre abrumador de injusticias, de menosprecio y de explotación sistemática del ser humano, la subsistencia dilatada de un régimen que negaba, por cálculo, por interés y por conveniencia, todo progreso social que se fundara en la justicia igualitaria y distributiva.

Con esa claridad de concepto y esa facultad expresiva que distinguen sus disertaciones sobre la que debe entenderse por genuina seguridad social y demostró como las experiencias argentinas, cumplidas bajo la fecunda inspiración del justicialismo — doctrina de amparo, de igualdad, de justicia, de seguridad social — servirán con su ejemplo, generosamente brindado a todos los pueblos, como la contribución argentina para construir en la humanidad futura el firme y sólido edificio de la paz laboriosa, salvación segura del odio que engendra las guerras. La solidaridad estrecha y firme en las comunidades humanas, bajo la protección de un régimen de justicia y de comprensión, aventará los riesgos de todo antagonismo; dejarán de parecer insalvables las diferencias sociales o ideológicas y la humanidad entrará en los cauces de una convivencia pacífica y de una cooperación fundadas en la fe y la confianza universales.

Este es el simple secreto de la seguridad social: el justicialismo. Esta palabra de la creación argentina encierra la solución del gran problema del mundo. El gobierno argentino ha realizado la obra, que puede estimarse prodigiosa en virtud de la rapidez con que ha promovido la transformación, de realizar la unión de todas las fuerzas del trabajo, subordinando la economía al interés social, sin obstruir el desenvolvimiento de aquella, antes bien estimulando su desarrollo constructivo. El justicialismo ha realizado el milagro de la Nueva Argentina.

SIČLOMA PERRINKTI GENEROLĄ J. D. PERONĄ

Kongreso ir senato didžiumos blo-
kai, darbininkų organizacijos, moks-
lo ir visuomenės grupių vadovybės
savo susirinkimuose siūlo, kad 1952
metų rinkimuose Argentinos respub-
likos prezidentu vėl išrinkti gene-
rolą J. D. Peroną, naujam 6 metų termi-
nui.

Reikšdamas sutikimą, prezidentas
dėkoja jam pasitikiėjimą reiškančiai
visuomenei.

— ARGENTINOS žurnalas „Mundo
Deportivo“ 15. 3. 51 savo šimtąjį nu-
merį pasvėntė Pirmosios Panamerikos
Sporto Olimpijadai, įvykusios Argenti-
noje, aprašymui. Žurnalas 252 pus-
lapių. Vieno egz. kaina \$5.

— ARGENTINOS vyriausybės įstat-
gose nuo 16. 3. 51 iki 19. 11 51 dar-
bo valandos yra nuo 11 iki 18 v., nuo
pirmadienio iki penktadienio imtinai.

— ARGENTINOS policija jau su-
ėmė 14 sukčių, platinusių Kuboje pa-
dirbtas JAV dolerių šimtus.

Viso Pasaulio Spauda Gyvai Domisi Lietuva

Buenos Aires universiteto teisių fakulteto rūmuose nuo kovo 12 iki 27, 1951, vyksta Trečiasis Panamerikos Visuomeninio Saugumo Kongresas, kuriame su balso, bet be balsavimo teisės dalyvauja ir Prancūzijos bei Ispanijos delegatai. Šiam tarptautiniam kongresui pirmininkauja Argentinos respublikos prezidento žmona, ponita Eva Perón, kurią matome baltai pasipuošusia, vadovaujant šiam svarbiui kongresui. Sceną puošia visų kongrese dalyvaujančių tautų vėliavos.

Olimpijadai Praėjus Argentinoje

VISA ARGENTINA GERISI SAVO SPORTININKAIS

Pirmutinė Panamerikos Sporto Olim-
pijada, įvykusi Argentinos sostinėje,
suteikė didelę garbę šiai sveitintai sa-
liai. Minios žiūrovų sekė olimpija-
dos eigą. Spanda ir radio visame pa-
saulyje skelbė visos Amerikos sportin-
kų rungtynių eigos rezultatus. Pats
respublikos prezidentas su po-
nia Eva Perón asmeniškai stebėjo
olimpijados eigą, sveikino laimėtojus.
Sportininkai argentiniečiai savo lai-
mėjimus skyrė prezidento ir presiden-
tės garbei, kurių pastangomis taip
dingingai praėjo pirmutinė visų Ame-
rikų sporto olimpijada.

Daugiausia garbės laurų laimėjo
Argentinos sportininkai, tuomi įrody-
dami visam pasauliui savo išsitobuli-
nimą, stiprumą, sveikumą ir ištver-
mę.

Štai vyriausieji laimėtojai:
42 kilometrų maratono bėgimą lai-
mėjo Delfo Cabrera, argentinietis. O
50 km. Sixto Ibanez, taipgi argenti-
nietis.

200 metrų laisvo stiliaus plaukima
laimėjo Ana Maria Schultz, argenti-
nietė.

300 metrų šaudimo iš šautuvo lai-
mėjo Pablo Cagnasco, argentinietis.
5000 metrų bėgimą laimėjo Ricardo
Bralo, argentinietis.

Olimpijadose gimnastų nugalėtojai
argentiniečiai.

Šaudimo iš revoliučių čempionatą
laimėjo argentiniečių komanda.

Dviratinkų čempionas Antonio Gi-
menez, argentinietis. 4000 metrų kelyje,
taipgi nugalėtojai argentiniečiai.

Floretės čempionai Felix Galimi ir
Elsa Irigoyen, argentiniečiai.

Ieties metimo nugalėtojas Ricardo
Heber, argentinietis.

Ristynių: vidutinio svorio nugalė-
tojas Leon Guenutt, argentinietis;
sunkaus ir pusiau sunkaus svorio
čempionai Ulises Martorella ir Adol-
fo Ramirez, argentiniečiai.

Teniso čempionės Mary T. de Weiss
ir Felisa P. de Zappa, argentinietės,
Enrique Moresa, nugalėtojas pavienių,
argentinietis.

Yachtos sporto čempionai broliai
Castex, argentiniečiai.

Šaudimo iš šautuvų rinktinė, olim-
pijadose čempionas, argentiniečiai.

Boksio olimpiniai nugalėtojai: leng-
vojo svorio, Oscar Galardo; pusiau
sunkaus, Rinaldo Ansatori; plunks-
nos svorio, Francisco Núñez; viduti-
nio svorio, Ubaldio Pereyra; gaidžio
svorio, Jorge Vertone; mūsės svorio,
Alberto Berenghi — visi argentinie-
čiai.

Polo nugalėtojai taipgi argentinie-
čių rinktinė.

Krepšinio ir kelių kitų sporto sri-
čių nugalėtojai — Jungtinės Ameri-
kos Valstybės. Trečioji vietoj surink-
tų taškų skaičiumi seka meksikiečiai,
paskui Brazilija, Kuba ir t. t.

IRANAS SUVALSTYBINO NAFTOS INDUSTRIJĄ

Kovo 15, 1951 Irano (Persijos) pa-
lamentas vienbalsiai nutarė suvalsty-
binti visą naftos industriją. Parla-
mentas (persiskai — majlis), nutari-
ma perdavė senatui.

Pasė Irano naftos versmų priklaus-
o Anglijos kapitalui. Anglų ministeris
Teherane įteikė protesto notą Irano
vyriausybei. Persija — turtingiausia
šalis pasaulyje petroleo versmėmis.

Anglijos darbių vyriausybė savo
šaly suvalstybino didžiulą sunkio-
sios industrijos įmonių. Irano žygis
anglus palieka be reikiamo naftos
kiekio.

Neseniai nužudytas premjeras Raz-
mara buvo priešingas nacionalizavi-
mui, bet nužudžiusis nacionalistas,
kaip ir rusų bolševikai siekė nacionali-
zavimo.

STALINAS VĖL KARIA SAVO KARININKUS

Londono spauda rašo, kad slapta
radio stotis, vadinamoji „Laisvoji
Rusija“, pranešė pulkininko Kolacho-
rovo ir kapitono Gikišovo pavardes
kaipo pakartų Sovietų karininkų. Eš
dėl pasireiškusių bruzdėjimo prieš
Staliną rusų armijoje, šį kovo mėnesį
jau pakarta 14 karininkų.

— VOKIETIJOJE vyksta rusų ka-
riuomenės pratimai, skelbia Associa-
ted Press. Savo kontroliuojamoje Vo-
kietijos zonoje rusai turi nuo 250.000
iki 300.000 randonarmiečių.

JUNGTIŲSE AMERIKOS VALSTY- BĖSE 150.000.000 GYVENTOJŲ

JAV gyventojų surašymas vyksta
kas 10 metų. 1940 metais JAV buvo
131.669.275 gyventojai. Balandžio mė-
nesio, 1950 metų cenzo dariniai pa-
sieksią 150 milijonų.

Oficialus cenzas prieš 10 metų lie-
tuvų skaičių žymį 394.811, bet lie-
tuvai teigia, kad mūsų brolių skai-
čius JAV siekia pilną milijoną
žmonių.

Po milijoną skaito suomiai ir ukrai-
niečiai, bet oficialiai pirmųjų yra
284.390, o ukrainiečių cenzas rodo tik
83.600.

Latviai mano, kad jų JAV yra
100.000, bet cenzas rodo tik 34.656.

Lenkai mano, kad jų yra 6 milio-
nai, rusai teigia, kad 7 milijonai rusų,
bet cenzas lenkų priskaito 2.905.859,
o rusų tik 2.610.244.

— MANDŽIURLOJE esanti rusų
patarečių grupė pasidariusi tokia skait-
linga, kad, faktinai, rusai ėmė valdy-
ti tą teritoriją, skelbia Reuterio teleg-
rafo agentūra.

— ANGLIJOS vyriausybė deda pas-
tanges paveikti italus, kad jie tiesio-
giniai tartusi su Tito vyriausybe dėl
Triesto.

SOVIETUOSE PRIRENDEŠ PERVERSMAS

Konstantin Boldyreff, prieškomu-
nistinio rusų veikimo vad. Vasing-
tone pareiškė, kad dar niekuomet nuo
1917 metų Rusijos laudis nebuvo taip
pasiruošusi sukilimui, kaip dabar.

Ešą vergais paversti Rusijos ir bol-
ševikų okupuotų šalių gyventojai
nors retkarčiais, bet išgirsta „Ame-
rikos Balso“ radio pranešimus ir ma-
siliai pradeda netikėti savo diktato-
riškos valdžios propagandą.

Be to, daug Rusijos karių, pamatę
po antrojo pasaulinio karo darbininkų
gyvenimą rusų okupuotose kraštuose,
grįžė Rusijon papasakoja saviems,
kaip kitur žmonės gyveno, kol raudon-
sios skėrės jų nenuginė.

Visa tai ūgdė nužmoginto sovietinio
piliečio nepasitenkinimą Kremliaus po-
ny sauvale.

Boldyreff tvirtina, kad labai grei-
toje ateityje kilianti revoliucija Ru-
sijoje ir ji nuštiosianti Staliną kiki-
ką, kaip kad savų laikų Kerenskio
vadovaujami žmonės nuvertė supuvu-
sį caro režimą. Per 33 metus bolšev-
ikų valdžia supūnė ir galutinai iš-
sigimė.

KINIJOS KOMUNISTŲ VADAS SUNKIAI SERGA

Iš Pekino sugrįžė Kantonan Kinijos
komunistai pasakoja, kad generolas
Mao-Tse-Tung sunkiai serga.

Komunistinės Kinijos kariuomenės
eilėse jaučiamas nepasitenkinimas
savo vadovybe, kadangi ji, nairnada-
ma Rusijos imperializmui, kiniešius
verčia kanuolių mėsa, be atodairis
sugranda Korėjon, iš kurios didžiuna
visiškai nesugrįžta.

— ANGLIJOS u. r. ministeris, Er-
nest Bevin, sulaukęs 70 metų amžiaus,
pasijautė pavargęs ir resignavo. Jį
pavaduoja Herbert Morrison.

LYDYS, GULBĖ IR VĖŽYS PARYŽIJE

Visiškai „nesikijuoja“ keturių di-
džiųjų konferencija Paryžiuje.

Sovietų atstovas Gromyko, kaip sa-
vų laikų Litvinovas Tautų Sąjungo-
je, veidmainingai siūlo „nusiiginklu-
ti visiems keturiems“. Siūlo nusi-
ginkluoti, bet anaipol nesutinka, kad
tarptautinė demokratinių valstybių ko-
misija nuvyktų Rusijon pasižiūrėti,
kaip Stalino karalystėje tas žmoniš-
kas pasiūlymas vyknamas.

Nei Vokietijos, nei Italijos, nei
Austrijos klansimais demokratija ne-
gali susitarti su Rusijos imperiali-
stais, kurie nei girdėti nenori apie pa-
sitraukimą iš jų užgrobtų šalių.

Amerikiečių atstovai pakartotinai
prašo rusus ne deklamuoti, bet rea-
liai kalbėti.

REIKŠMINGA PAVERTGŲJŲ TA- TŲ LAISVĖS DEKLARACIJA

Vasario 11 d., 1951 m., Philadelphi-
joje, prie Nepriklausomybės salės ir
Laisvės Varpo, plevesuojant tauti-
nėms vėliavoms, šitų tautų buv. įvair.
pareigūnai pasirašė vad. Laisvės Dek-
laraciją: Albanijos, Bulgarijos, če-
koslovakijos, Estijos, Latvijos, Lietu-
vos, Lenkijos, Rumunijos, Vengrijos
ir Jugoslavijos. Po deklaracija padė-
ta apie 200 parašų. Rusų tautos de-
mokratijos vardu savo parašą padėjo
su drauge 10 Sovietų paglemžtų ryti-
nių ir centrinųjų Europos tautų at-
stovais ir Aleksandras Kerenskis.

Po akto pasirašymo, netoliese esan-
čiame Benjaminio Franklino vardo
viešbutyje, buvo suruošti pietūs, ku-
riuose dalyvavo apie 300 tremtinių ir
įtakingų amerikiečių politikų. Pir-
mininkavo buv. JAV ambasadorius
Japonijai Mr. Grew. Visų tremtinių
vardu kalbą pasakė vengrų atstovas,
mons. Bela Varga, kuris šį deklar-
acijos pasirašymą palygino su 13 pir-
mųjų Amerikos valstybių, sudariusių
patį pirminį JAV branduolį, „Nepri-
klausomybės Deklaracijos“ pasirašy-
mu prieš 175 metus.

Ypač reikšmingą kalbą pasakė Pen-
silvanijos un-to galva, buv. respubli-
konų pretendentas į JAV presiden-
tą p. H. Stasenas. Jis pranešavo, jog
šiam deklaracijos tekstui bus lemta
čia minimų 10 tautų netolimoje ateity
suavaidinti tokį pat vaidmenį, kokį
kad „Declaration of Independence“
yra suavaidinusi JAV.

Ta proga jis taip pat prisiminė ir
JAV tenkantį atsakingumą už sovie-
tinio imperializmo glostymą Teherano,
Jaltos ir Potsdamo sutartimis, tokių
būdų palaikojant teisingos taikos ga-
limumus, kurie iš tikro buvo taip arti.
Kalbėtojas teigė, kad atstovai tų 10
tautų, kurie pasirašė minimąją deklar-
aciją, dabar pavadintą „Declaration
of the Aims and Principles of Libera-
tion of the Central and Eastern Euro-
pean Peoples“, žino, jog ne dėl jų
kalbės visa taip blogai susiklostė, jog
laimėjus karą betgi nebuvo laimėta
teisinga taika. Tačiau jis užtikrino,
jog Amerika savo klaidas atitaisys ir
reikšė įsitikinimą, jog amerikiečių
tauta, savo abejų politinių partijų
vedama, netrukus sudarys bendrą iš-
laisvinimo planą, kurį įgyvendinti
paves karo vadui, laimėjusiam 2-į
pasaulinį karą.

Susirinkę tremtinių atstovai entuzi-
astiškai plojo ponui Staseni už jo
brangų pažadą ir kupini vilčių, kad
jiems teks matyti savo kraštus vėl
laisvus nuo sovietinio slogučio, išsis-
kirtė namo.

Apie minimąją deklaraciją ir ta
proga suruoštas iškilmės labai plačiai
rašė amerikiečių spauda ir skelbė vi-
sų pasaulio kraštų radijai, tuo būdu
dar kartą plačiai išgarsindami gele-
žinės uždangos Rytuose prarytusius
kraštus, tarp jų ir mūsų tėvynę Lie-
tuvą.

SAJUNGININKŲ KARIUOMENĖ PRIE 38 LYGIAGRETĖS

Pranešama iš Tokio, kad Jungtinių
Tautų kariuomenė visiškai prisiartinio
prie 38- tos lygiagretės. Amerikiečiai
savo sąjungininkais vėl baigia iš-
laisvinti Pietų Korėją.

INS telegrafo agentūra skelbia, kad
JT kariuomenė įėjo į Pietų Korėjos
sostinę, Seul, nesutikdami komunisti-
nės kariuomenės pasipriešinimo.

— BELGIJOS laivyno darbininkai
išėjo streikan, reikalaudami algų pa-
kėlimo.

SULAUKĖS 120 METŲ GAVO PENSIJĄ

Algerijos gyventojas Bereska Mok-
tar šį mėnesį sulaukė 120 metų am-
žiaus. Jis dalyvavo Krymo kare ir
gynė Paryžių nuo Prūsų 1871 metais.
Dabar Prancūzijos vyriausybė jam
suteikė senatvės pensiją.

Moktor jau apakęs ir beveik nieko
negirdi, bet senų kareivių pasakas tu
zinais pasakoją.

KAIZERIO RŪMAI

Buvusi vokiečių kaizerio rezidenci-
ja Bellevue rūmai vakarinėje Berly-
no dalyje, per karą buvo labai apip-
lėsti, apgrauti, išlūpinėti net vanden
tiekiu vandžiai. Dabar, kiek patai-
sius, šiuose rūmuose įsteigta prieglau-
da benamiams.

LIETUVA STATOMA PAVYDŽIU DIDELĖMS TAUTOMS

„A. L. Balse“ jau buvo rašyta
apie vieningą Vasario šešioliktosios
minėjimą įvairiose laisvojo pasaulio
valstybėse. Dabar malonu pranešti,
kad Prancūzijos, švedijos, šveicarijos,
Vokietijos, Austrijos, Jungtinių Ame-
rikos Valstybių ir Pietų Amerikos
spauda labai palankiai komentavo tą
minėjimą, reikšdama vilties, kad jau
nebetoli tas laikas, kada lietuviai tau-
ta atgaus savo laisvę ir nepriklaus-
omybę.

Romos dienraštis „L'ora della Azio-
ne“, tarp kita, pareiškė, kad VLIK-
as sudarytas iš įvairių partijų bei ko-
vos organizacijų, vykdo parlamento
funkcijas, o Vykdomoji Taryba — Vy-
riausybės, palaikydami artimą kontak-
tą su tobeveikiančiomis užsienyje sa-
vojo krašto diplomatinėmis misijom-
is ir rezistenciniu sąjūdžiu Krašto
viduje. VLIK'as, kaip pažymi toliau
laikraštis, 33- ios nepriklausomybės
gyvenimo suktakties proga paskelbė
viso pasaulio lietuvius atsisakimą,
ragindamas juos burtis vienon pasaui-
nėn lietuvų bendruomenėn ir nesigai-
lėti jokių aukų pavergtajai tėvy-
nei išlaisvinti, taip pat apeliuodamas
į Vakarų demokratijas, idant galiau-
siai atsivertų akys, kas okupantų da-
romą su pavergtųjų Pabaltijo kraštų
gyventojais.

Antrajame straipsnyje apžvelgiami
pasiektieji Lietuvoje žemės reformos
laimėjimai ir jos socialinė pažanga
nepriklausomybės laikais. Kadangi
žemės reforma šiuo metu aktuali taip
pat Italijoje, tai straipsnyje netiesio-
giniai nurodoma, ko galėtų 44 milio-
nų italų tauta pasimokyti šios sri-
tyje iš mažesnių lietuvų tautos.

KIEKVIENA LAISVA ŠALIS UŽ LIETUVOS LAISVĘ

Visa demokratinė JAV spauda pla-
čiai rašo apie okupantų varžtuose
esantią Lietuvą ir pažymi „Amerikos
Balso“ darbą ir Vasario 16-tą masinių
lietuvų susirinkimų priimtus nuta-
rimus kovoti iki galutinio laimėjimo.
„Elta“ patiekia Čikagos dienraščio
„Sun Times“ straipsnio vertimą, ku-
riame, tarp kita, sakoma, kad tas dien-
raštis, išsijęs iš lietuvų masinio su-
sirinkimo nuotraukas, pažymi, jog
lietuviai iš naujo pareikalavo, kad ru-
sai paštrauktų iš Lietuvos. Svarbiau-
si to masinio minėjimo kalbėtojai bu-
vo senat, Dirksenas, miesto burm.
Kennelley, Lietuvos konsulas Čikago-
je dr. P. Daužvardis, J. Brenza, A.
Olis ir dr. Grigaitis.

Lietuva reikalauja, kad Rusija tu-
tuojau nutrauktų naikinimo darbą ir
paštrauktų iš Lietuvos. Prieš 10 me-
tų JAV aiškiai ir tvirtai pasisakė už
Lietuvos laisvę, šiandien kiekviena
laisva šalis yra už Lietuvos atstatymą.

— BALF'o seime New Yorke per-
rinkta senoji vadovybė. Buvusis Liet.
Raudonojo Kryžiaus pirm. Dr. Jasai-
tis tame seime nusiskundė, kad BAL-
F'o pirm. kun. Končius parodė per-
daug sauvulivavimo, pertvarkydamas
pašalų dalinimą aplenkiant L. R.
Kryžių. Po diskusijų, pašalpos da-
linimą Vokietijoje vėl pavedė L. R.
Kryžiui.

SENO AMŽIAUS ANGLIJOS RAŠYTOJAI

Neseniai miręs anglų rašytojas Ber-
nard Shaw 169. 7. 50 buvo sulaukęs
94 metų amžiaus. Šios suktakties iš-
vakarėse per 7 dienas parašė komedi-
ją ir ruošė stambų scenos veikalą.
Jį aplankė filmų direktorius Gabriel
Pascal, pagaminęs daug filmų pagal
Shaw veikalus.

Poetas ir rašytojas Hilaire Beloc,
sulaukęs 80 metų amžiaus, į savo
pasveikinimą iš Shaw gavo tokį atsa-
kymą:
„Neabejoju, kad tu norėtai gyventi
100 metų, bet esu tikras, kad nenorė-
si, kada sulauksi 94 metų amžiaus“.

VLIK'o IR VT PIRMININKO PADEKA

ISTAIGOMS, ORGANIZACIJOMS BEI ASMENIMS, VASARIO ŠEŠIO- LIKTSIOS ŠVENTĖS PROGA SVEI- KINUSIEMS VLIK'ą — REIŠKIA- MA PADEKA.

M. KRUPAVICIUS,
VLIK'o ir VT PIRMININKAS.

ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAS

Nepartinis, seniausias ir plačiausias lietuvių laikraštis Pietų Amerikoje

spausdinamas savo spaustuvėje
Prenumerata Metams:
Argentinoje 20 Arg. pezu
Urugvajuje 5 Urug. pezai.

Visur kitur 3 amerikų doleriai.
Raštus, pinigų adresuoti sekantiems
ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSAS
CASILLA DE CORREO 303, Bs. As.
Redakcija ir Administracija
Av. Boedo 737, Bs. As. Tel. 97-4444

KAS NEGERBIA SAVO,
NETINKA IR KITIEMS

„Keleivio“ bendradarbis iš Pittsburgo rašo, kad tame mieste lietuvių pinigais pastatytose parapijinėse mokyklose ir gimnazijose visiškai nedėstoma lietuvių kalba. O katalikų savitaisyje „Lietuvių žinios“ jų red. St. Gabaliausko išskirtą skandalą su kun. Vilkutaičiu Clevelande, vadina asmeninio pobūdžio, bet ne žmonių klausimo iš esmės. „Kaip danguje, taip ir ant žemės“.

„Dėl savo būdo staciokiškumo kun. Vilkutaitis pasako atvirai tai, ką kiti kunigai diplomatiškai nutyli, bet šiaip jau kun. Vilkutaitis parapijose nieko nesiskiria nuo kitų klebonų parapijų. Lietuviškos kunigijos Amerikoje tarpe Vilkutaitis yra taisyklės, o kunigai, kurie rūpinasi iškviesti savo jaunuosius parapijose pasigabinti lietuvių kalbą, jų lietuviškai kilmę, yra išimtis.“

Jeigu „Lietuvių žinios“ taip klausimą būtų pasistūčius, joms tektų atiduoti kreditą už išskilimą svarbaus klausimo. Bet „L. Z.“ pasitenkino išskilimu viešumoms kun. Vilkutaitis netinkamumo klebonauti, jo staciokiškumo ir jo viešų išsireikšimų prieš lietuvių, ypač prieš naujai atvykusius lietuvius. Patį klausimą „Lietuvių žinios“ apėjo ir jo visai nepalietė.

Kiti katalikiški laikraščiai „Vilkutaitis klausimą“ visai nutylijo.

„Lietuvių žinios“, rašydamos prieš kun. Vilkutaitį, jį vadina „vienu tu“, kurie visokiais būdais bando lietuvių vaktus nutautinti. Idomu tai, kas pasakymė yra „vienas tu“. Mat, tokiu yra daug, Imkime Pittsburgo apylinkę, kurioje „Lietuvių žinios“ neva tai gina lietuvių parapijose, ką ten matome? Ar ten „lietuviškose“ parapijose mokyklose ir auklėtojų mokyklose yra dėstoma lietuvių kalba? Taigi, kad ne!.. Ne vieno iš tų mokyklų lietuvių vaikų tėvai ne kartą yra pareigavę ir daugelis jų labai norėtų, kad vaikai būtų mokiami ir lietuviškai.

Įvedimas lietuvių kalbos į parapijines mokyklas amerikoniškumo proceso nesulaikys. Būtu klaida manyti, kad dvi valandos per savaitę lietuvių kalbos mokyklų sulaukys jaunus žmones nuo išliejimo į bendrą amerikonišką gyvenimą. Bet iškviestiems jauniems žmonėms pagarbos prie savo kilmės, prie savo tėvų kilnesniųjų tradicijų, išmokymas jų gražios lietuvių kalbos padarytų tuos jaunus žmones savarankiškesnius, daugiau pasitikinčius savimi ir jų tarpe mažiau bebūtų tokių neva „amerikoniškesnių“ bukasmenų, kurie tariasi esą indijonai ir amerikoniškesni už amerikonus, o savo kilmės sarmatiją, lyg tarsi jie būtų iš kokio tai bentkuriško kermo išspirti. Tokie mažavertybės jaunos slėgiams žmonės nėra joks indėlis ir amerikonišką gyvenimą, o lietuviškam reikalui tokie žmonės yra didelis minusas.“

„VIENYBĖ“ SPRENDŽIA „DYPUKŲ“ PROBLEMA

Poeto J. Tysliavos redaguojamoji „Vienybė“ siemė mūsi 65 metų amžiaus sukaktį. Toji veteranų lietuvių lietuvių gyvenimo tvirtovė plačiausia pasisakė naujų ir senų ateivių tautos klausimu. Pabrėžusi faktus, kad Australijoje, Anglijoje ir Kanadoje „dypukai“ sukirė savo spautuvės ir namus, šiaip pasisako apie tuos brolius, kurie prieš 2-3 metus atvyko į JAV.

„Na, o čia Jungtinėse Valstybėse, kur jau turime, kaip sakė paskutiniai daviniai, jau visus 24,000 naujų ateivių, kuo jie pasireiškė? Ką jie per tą patį laiką spėjo sukurti? Tuo tarpu, kai Australijoje ir Kanadoje trimisiais vyko į miškus, kasyklas, cukrinių mėsinių kirsti, ar gyvulių gaudyti, buvo surišti pasizadėjimai ir kontraktai tam tikrą laiką dirbti paskirtą darbą ir buvo priristi prie savo darbovietės, čia Jungtinėse Valstybėse jie buvo palyginti laisvi. O taip pat jie gyveno ekonomiškai palyginti daug geriau negu kiti kraštų nauji ateiviai.

Ranką ant širdies padėję, jie turi sau patys prisipažinti, kad nėra jiems kuo ypatingai pasigirti. Čia jie rado ir didelę spaudą ir senas tvirtas organizacijas. Atrodo, reikėjo tik energijos ir darbštumo. Ir senieji Amerikos lietuviai jų laukė išsėkėtomis rankomis. Jie sakė: „Daugumas mūsų pavargo ir paseno. Eikite ir pavaduokit mus“.

Bet... (bet ir trys tūkaliai — nusitebėjimo ženklas). Nei viena politinė senųjų Amerikos lietuvių sukurta organizacija, nei viena draugija negali pasidžiaugti dariniu sugyvenimu su naujais ateiviais. Nei socialdemokratų, nei tautininkų, nei liaudininkų

Lietuviai Penkiuose Kontinentuose

MAŽOSIOS LIETUVOS VARDŲ RUSINIMAS

Mažosios Lietuvos vietovardžiai yra grynai lietuviški. Net kaizerių valdžia nedrįso jų suvokietinti. Tik Hitleris be atodaisr viską vokiečių ir net gyventojams drausdavo pokalbuiose Mažosios Lietuvos miestus, kaimus, kalnus, miškus, upes, ežerus vadinti jų tikrais vardais.

Stalino diktatūra seka hitlerinę pėda pėdon. Čia paduodame miestų ir miestelių pavadinimus:

Tikrieji vardai: Taip surusinti: Angarapė — Ozersk, Beržkalniai — Kalinovskaja, Krantas — Zelenogorodsk, Damnava — Domnovo, Eitkūnai — Okalov, Gerdava — Železnodoroznė, Gervakiemai — Priozerskoje, Gilija — Svoboda, D. Bubainiai — Berežkovskoje, Didžgaudžiai — Krasnopolijskoje, Gumbinė — Gusev, Lazdėnai — Krasnoznamenisk, Gastai — Slavak, Isrutė — Černjachovsk, Kalniaučius — Kaliningrad, Kraupiskė — Bolšakov, Kaukiemis — Jasnole, Labgava — Poliesk, Laukininkai — Gurevsk, Laukiškis — Saransk, Malviškiai — Majsk, Nimerzė — Majakovsk, Laukuriai — Pioniersk, Norkitai — Meždurečijsk, Piliava — Baltijsk, Prūsų Ylava — Bagrationovsk, Pranyčiai — Slavjansk, Ragainė — Nieman, Rasytė — Riubatsk, Sentaliniai — Timofejevo, Žiliai — Šilino, Tapiava — Gvardijsk, Tilžė — Sovjetsk, Ugenai — Matrososovo, Vėliava — Znamensk, Cintai — Kornevo, Skaitgirė — Furmanovo.

Taigi, ne tik plėšikavimo srity Stalinas seka savo bendrą Hitlerį, bet ir sovietinio nacionalizmo atžvilgiu tūdo pusbroliai visiškai atitinka vienas antro idėjoms. Užsėdęs ant vokiečių sprando austrijokas viską vokiečių, o ant rusų užspūgus gruzinai viską rusina. Tai visų užspūgus dėsny!

Nuo bendros taisyklės neatiliko ir lietuviškas išgama Pilsudskis, pasižymėjęs lietuviško Vilniaus krašto lenkinimu.

— LIETUVOS ūkininkai, suvalyti į valdikus dvarus apsidrėję ir išbėję. Rusai skelbia kad iš mažų kolchozų padaryti dideli kolchozai valstybei duos milijoninius pelnus. Vienok juose dirbantys darbininkai pavirstė bėteisiais kumečiais, okupantų jojamais baudžiauninkais.

— BALFO pastangomis švedija priėmė iš Vokietijos keletą lietuvių ligoninių džiūvinkų. Ligonius žada priimti Olandija, Šveicarija ir Airija.

— ALT. VK. 8. I. 1951 iškėlė JAV pareikšimą, pažyminti, kad neužtenka sudrausti komunistinį agresorių Azijoje, bet reikia išlaisvinti ir Baltijos tautas.

— JAV lietuviai nusitarė Lietuvos laisvės vėjui 1951 metais sukelti 100.000 dolerių per AL Tarybą.

— PROF. J. KAMINSKAS, Tautos Fondo valdytojas praneša, kad Belgijos lietuviai per antrą 1950 metų pusmetį VLIK'o darbo paramai sudėjo 30.825 frankus.

— INŽ. K. PABEDINSKAS, gyvenantis Afrikoje Maroke, VLIK'o paramai paauskavo 5.000 frankų.

— DR. A. GERUTIS Šveicarijoje suredagavo LB biuletenį „Šveicarijos Lietuvių žinios“.

— PROF. V. K. JONYNAS dirba kaip meno patarejas prancūzų okupacinėje zonoje, Mainze.

— PROF. J. KAMINSKAS, VLIK'o V. T. pirmininkas Vokietijoje, sunkiai serga.

su sandariečiais, nei pagaliau krikščionys demokratai „nesiklijuoja“ ir tiek!

Iš už Atlanto atvykę išmokslinti, nežinomu pagrindu, išdidūs, nauji ateiviai nepalengvė senųjų darbuotojų — daugumai savamokslų.

Apie tai mes čia pagalvojome, pagalvokim ir visi bendrai.

ARGENTINOS LIETUVIŲ BALSO KALENDORIUS 1951 METAMS

Atspausdas Savoje spaustuvėje, duodamas nemokamai už 1951 metus apsimokėjusiems „A. L. Balso“ prenumeratoriams. Atskirai perkant, jo kaina \$2. Pasiskubinkite įsigyti šį vertingą metraštį!

Casa Musketas

Savininkas Adolfas Musketas.
Sanabria 2790/92, Buenos Aires.
Telefonas: 50-5948.

Parduoda ir išnuomoja pianus. Dirba naujus ir taiso Radio Aparatus. Parduoda lietuviškas ir įvairias plokšteles. Parduoda akordeonus. — Visais muzikos instrumentų reikalais kreipkitės šion lietuvių firmos

BUCHAROV, JEFREMOV, PISARIOV VALO KOMPARTIJA

Draugai Pervinchinai apsilankius Pabaltijai, prasidėjo komunistų nerusų valymas. Rugsėjo mėn. buvo tikrinami apskrityje kompartijos sekretoriai. MGB valdininkai tikrino archyvus ir tardė administracijos tarnautojus, kurie nacių okupacijos laikais buvo pasilikę Lietuvoje. Maskvos archyvuose pasiknūs, surastos 1940-41 m. bylos ir naujai pradėti suėmimai bei apklausinėjimai.

„Čistkai“ Lietuvoje vykdyti sudaryta tokia komisija: prokuroras Bucharov, valstybės kontrolės pareigūnas Jefremov, ministerio pirmininko pavaduotojas Pisariov ir MGB operatyvinis įgaliotinis Tarasov. Pastebėta, kad naujuose tardymuose nolat klausia: ar turėjai pažįstamų, arba ar bent girdėjai apie saugumo agentus savo apskrityje, Kaune, kituose miestuose, ir kur tardomasis gyveno iki 1939 m.

Masėmis žmonių Neareštuoja

Rugsėjo mėnesį prasidėjo „Plechavičius banditų“ išklojimas. Spaliu pradžioje prasidėjo suėmimai. Klaidpėdos krašte sulimta apie 60 asmenų. Kauno apskrityje apie 50, šiauliu — Panevėžio srity virš 100. Šių kartą bolševikai naudojami pilnai išnagrinėti ir suklasifikuoti Gestapo ir vokiečių civilinės administracijos archyvais.

Tardymai ir suėmimai vykdomi patydomis, nepastebimai, ne masėmis.

Komunistas Niunka Kri tikavo Paleckį

Po to kai Niunka ir Maskvos kritikai viešai spaudoje išbėrė „prezidentą“ Paleckį, o Latvijoje „prezidentą“ Kirchenšteiną — padėties „viešpačiai“ ilgai drebejo.

Atrodo, betgi, kad nutarta kol kas dar juos palikti vietoje. Bolševikai atsiekė tiklo: kompartijos nariai dar uoliau vienas kitą seka ir skundžia. — LAIC.

KAD IR CARO LAIKU, BILE IŠ RUSIJOS

— Rašytojas A. Venclova iš rusų ir lietuvių kalbą išvertė rusų rašytojo A. S. Puškino „Eugenijų Oneginą“, „Borisą Godunovą“, ir lyrykos rinkinį. Be to, A. Gribojedovo „Vargą dėl proto“, bolševikų poeto Majakovskio eilėraščių knygą, A. Tvardovskio poemą „Muravijos šalis“.

— A. Churginas išvertė dar kartą lietuvių kalbą šekspyro „Hamletą“, „Magbetą“ ir „Otelą“.

— Ed. Viskantas ir toliau dirba vertimų darbu. Paskutiniu laiku išėjo iš spaudos jo išvertti L. Tolstojaus raštai — „Karas ir Taika“ I ir II tomas. Nors Ed. Viskanta vis dėl to esąs geriausias tarybinis vertėjas vis dėlto negalėjęs bolševikų kritika pakaltinti ir jį neretai „neteisingai“ perdudant tarybinių rašytojų mintis. Pasak „L.“ ir „M.“, jis dar turįs pagilinti rusų kalbos žinojimą.

— Vyta. Petruskas išvertė lietuvių kalbą A. Tolstojaus trilogijos „Kancijų Keliai“ III tomą „Rūskanas Rytas“.

— J. Avizonis išvertė iš rusų lietuvių kalbą I. Turgenevo „Pavasario Vandenis“ (VII tom.).

— A. Kubilius išvertė lietuviškai kai kuriuos Turgenevo raštus. Bolševikų kritika jam ypatingai priekaišta blogą rusų kalbos žinojimą.

— V. Žiugždininui bolševikų partija paskyrė išverti kai kuriuos jiems palankesnių Vakarų klasikų raštus. Be ko kita žiugždinis verčia Roman Rolano veikalą „Žanas Kristoforas“, kurio išėjo du tomai. Vertimo kalba betgi esanti gana skurdi ir nevisur gerai perteikiama Rolano frazės intonacija. Esą surasta daug stilistinių ydų ir iškreipimų.

RAUDONŲJŲ KAREIVIŲ VARDŲ SKYRIAI

Paskutiniu metu Vilniuje įvyto „Laisvanoriškos draugijos armijai remti“ respublikinės tarybos pasitarimas, kuriame, pasak TIESOS, „diskusijų dalyviai nurodė ir reikalą labiau išvystyti draugijos darbą kolūkiniuose, dar labiau vystyti masinį sportinį darbą, kartu su politinėmis ir mokslinėmis žiniomis plėsti karinio mokslo žinių propagandą“.

Ši raudonosios armijos „mylėtojų“ draugija Lietuvoje turinti 1585 skyrius.

Kolchozai, kurie turi tik po 2 karves

TIESOJE skundžiamasi, jog Tauragės apskrityje daug kur kolchozai nesirūpina gyvulininkystės kėlimu. Visai eilė kolchozų turi tik po 2 — 4 karves, jį 12 apskrityje esančių kolchozų visai netaiko kiaulių.

Pasakojas apie Lietuvos rašytojus

Tėvynės Balse atspausdintas pasikalbėjimas su grožinės literatūros leidyklos vyr. redaktoriumi A. Zukausku, kuriame sakoma, jog esą ruošiamasi išleisti visą eilę naujų knygų. Jau spausdinama T. Tilvyčio poema „Ušynė“, kurią kolektyviškai iliustruoja dail.; Jukūnas, Mackevičius, Palima, Kuzminskas ir jūnas dailininkas Jūrenas. J. Dovydatišas naujai perdėrio ankščiau išleista savo romaną „Po andros“, kuris dabar pavadintas „Ivykiai Naujamieskyje“.

Nuatomos išleisti „rinktinės“ Tilvyčio, Montvilos, Venclovos ir kt. Pradėta leisti „smetoniniai laikai“ kaitintų asmenų kūryba.

Pastaraisiais metais nemaža keliau A. Venclova po „užsienio valstybes“ (Lenkiją, čekoslovakiją, Austriją, Vokietiją). Dabar „Tiesos“ leidžia išleisti jo kelionės aprašymus.

„Lietuviai bėga iš Amerikos“...

Tėvynės Balse rašoma, jog lietuviai tremtiniai pradėjo bėgti iš Amerikos Kanadon, kad išvengtų šaukimo kariuomenėn.

MOSŲ KULTŪRININKAI TARP SVETIMŲJŲ

— Dr. A. Maceina, kuris gyvena Freiburge, vasaros metu parase naują didelį veikalą — studiją apie Solovjovo antikristą. Knyga pavadinta „Niekšybės paslaptis“ ir turės maždaug 300 pusl. ar daugiau. Dr. A. Maceinas ankščiau parašė „Jobo dramą“ jau spausdinama, o jo „Didysis Inkvizitorius“ leidžiamas vokiečių kalba.

— Juozas Grinius neseniai baigė rašyti platų veikalą, nagrinėjantį vokiečių egzistencializmo filosofą Jaspersą.

— Lapkričio 30 d. New Yorke buvo uždyrta amerikiečių skulptoriaus William Zorah paroda. Jis yra gimęs Lietuvoje. Jurbarko. Viena jo statula yra New Yorko Radio City.

— Šiuo laiku New Yorke valdina garsus anglų aktorius John Gielgud. Jis yra kilęs iš lietuvių Gelgaudų giminės. Jo protėviai prieš šimtą su viršum metų išvyko iš Lietuvos.

— Polyna Stoska sausio mėnesį dainavo Barcelonos festivaly, Ispanijoje, Wagnerio operų vyriausiasis.

— DAILININKĖ N. Savickaitė — Mokinė su savo vyru iš tremties atvyko Kolombijon.

— IZ. VASILŪNAS, žinomas smuikininkas, pasekmingai koncertuoja Kolombijos teatrų scenoje ir radio stotyse, atvykęs iš tremties.

Lietuviškų Dainų plokštelių galima nusipirkti „A. L. Balso“.

INŽ. PIJUS BIELSKUS
Sudaro planus ir vykdo Namų Statybą
TUYO 3055 — VAL. ALSINA

„LITUANO“
Pataiso - atnauja automobilius.
Moderniškos dirbtuvės savininkai ŠNIOKAS ir JANUŠAUSKAS
Paraguay 3391 T. E. 71-9132

JUSTO PALECKIO MISIJA OKUPANTAMS BAIGTA

J. Paleckis parašė knygą „Sovietų kaja Litva“, kurioje vaizduoja lietuvių tautos praeitį. Rusų recenzentas A. Golubevas „Izvestija“ Nr. 306 teigiamai įvertino tą knygą ir pasidžiaugė, kad Paleckis nuosekliai išdėstė istorinę Lietuvos praeitį. Pradžioje metai ir staiga ta pati knyga pasidare niekam netikusi ir pilna stambių klaidų. Lietuvos komunistų partijos CK sekretorius Vladas Niunka skubiai rašo naują tos knygos recenziją. Ją įdėjo rusų žurnalas „Kultūra ir Žiūr“.

Niunka savo recenzijoje visiškai suniekina Paleckio knygą ir tuo pačiu patį Paleckį. Anot Niunkos, Paleckis, rašydamas apie lietuvių tautos laisvės kovas (mūšiams tarant nepriklausomybės kovas), iškėlė „vieningos srovės teoriją“, kuri yra viena labiausiai paplitusių formų buržuazinei nacionalistinei (mūšiams tautinei lietuviškai) ideologijai paremti. Ir paaiškina, kas tai yra toji „vieningos srovės teorija“. Tai esanti teorija, kuri teigia, kad Lietuvos laisvės kovose dalyvavo visa tauta, kad toje knygoje neminima klasių kova. Toks tvirtinimas anot Niunkos, esąs melagingas. Buržuazinės santvarkos sąlygomis negali būti tautinės vienybės. Girdi, tą pačią, Paleckio išdėstytą teoriją, mėgina pratępti ir visų buržuazinių nacionalistinių išperos ir jų palkalikai. Atseit, ir Paleckis yra toks pat buržuazinis išpera. Paleckis, mat, užmiršo ir kaip visi kiti buržuaziniai istorikai Lietuvos nepriklausomybės pradžią iš inercijos susiejo su „Ašoros“ pasirodymu ir Basanavičiaus var du. Tas Niunka kaip tik labiausiai ir nepatinka. Basanavičius, kuris visai Lietuvai buvo tapęs patriarchy, Niunkai yra tik paprastas buržuazinis diktatūros steigėjas. Nepatinka Niunkai, kad Paleckis „Varpo“ žurnalą pavaizdavo kaip demokratinės linkmės organą ir pervertino visą Vinco Kudirkos sukeltą sąjudį.

O Kas Gimdo?

Siamas ne Lietuva ir ne Argentina, ten toks karaliukas gal turėjo 500 žmonių ar suguliovių ir ne keista, kad galėjo palikti vien berniukus skaitant 85, bet jei būtų tekę vienai mamai?

O yra ir nepaprastų mamų!

Kanadoje turime vieną mamą, kuri pagimdė penkis: uždirbo ir teudirba milijonus dėl jų; Argentinoje irgi buvo tokia mama, bet nei tėvas, nei mama nenorėjo daryti iš savo vaikų biznį ir auga laimingai.

Bet Montreal, Kanados didmiestis, yra viena mama kuri irgi be propagandos, pagimdė 25-ą kūdikį.

25 kūdikiai — dvidešimt penkis neštos ir kiekviena atskirai, nes nebuvo dyvynukai.

Mama gyvena Saint Joseph du Lac ir Montreal vyskupas nutarė, jog tik jam tokia dievo dovana tenka krikštinti ir pakrikštyti jį.

Mama turi vos 47 metus ir per trisdešimt metų vedybų, pasauliui, kuris vien žudo, suteikė gyvybę trylikai berniukų ir dvylikai mergaičių.

Veiskitės ir plėskitės...

Bet Mirti Reikia Nenorint...

Jeį šiandien nuo „gumbo“ ar kitos liaudies išrastos ligos jau nebemiršta žmonės, reikia padėkavoti daktaram, kurie ne „lupa“ nelaimingą ligonį, bet kurie nuosirdžiai padeda kenciančiam. Pamirškime apie daktarus „lupikus“ ir pažvelkime kiek daktarui tenka aukotis, kad sužinoti kuo pagelbėti artimui!

Liūdnas, bet didus įvykis!

Iš N. Amerikos važiuoja į savo tėvynę Braziliją, Dr. Napoleon Laureno, specialistas vežio ligų, kad palikti savo kaulus savo tėvynėje...

Pasmerktas mirti! Pasmerktas mirti! pamažu ir skausmingai...

Šis daktaras turi vos 36 metus amžiaus, neseniai vedęs, bet kuriam atsimato skausmas ir mokslas buvo virs jo laimės...

Jis išvyko į N. Ameriką pasitobulinti ir dirbo vos vienus metus, bet nežūrėdamas savęs, norėdamas sužinoti kuo šioje prakeiktoje ligoje, kuri yra baisėnė negu džiūva, galima padėti artimui...

Ir užsikrėtė...

Ne laiku pasakė savo draugams daktaram. Jog jau užsikrėtęs, tai žinojo, bet galvojo, jog suradęs kitiems pats išsigelbės...

To neįvyko...

Buvo du mėnesiai New York „Memorial“ ligoninėje ir profesijos draugai jam pasakė: „Neišgydomas!“

Grįžta savo tėvynėn mirti su savo žmona ir... „Dar Daug Pasakyti“ iki Miesto Apie šią Prakeiktą Ligą Savo Tautiečiams ir Pasauliui! — pasakė išvykdamas...

Kaip jaučiasi žmona, matydama nuėstą mirti savo gyvenimo draugą — nekalbėkime, bet atmintime: daktaras yra daktaras! Liūdna pabaiga? Gal kita savaitė pasaulis suteiks linksmesnių žinių...

Iki pasimatymo.

St. Mišėikas.

E. SKIKAS
LIETUVIŠKAS KNYGYNAS
Reikmenys Mokykloms
Prima „A. L. Balso“ pren.
Comercio 4311 — Berisso, PONGE

LIETUVIŠKA STIKLO IŠDIRBNIŲ PARDUOTUVĖ

Gaminama ir parduodama gražiausio stiliaus stiklai. Restoranams, viešbučiams, klubams, kavinėms, šeimoms pilnus junginius ir atskiroms dalims.
Išnuomuojam plokštams ir didžuliams pokiliams.

SAVININKAI:
P. VIDŪNAS, Dr. A. MASIULIS ir VL. PALACIŪNAS
Gatvė Zavaleta 551, T. E. 61-8765 ir
Dr. Juan Madera 1694, T. E. 61-8690.
BUENOS AIRES

LIETUVIŲ KILMĖS TEORIJOS AMŽIU BŪVYJE

(Tęsinys iš Nr. io 919 - to)

II. ROMANTIKŲ PAŽIŪROS Į LIETUVIŲ KILMĘ

XIX amž. pradžioje pasiekia ir Lietuvą naujas sąjūdis, romantizmas vadinamas. Tai tautinio lietuvių atgimimo laikotarpis. Šitame laikotarpyje nepaprastai pagyvėja susidomėjimas Lietuvos praeitimi, lietuvių kalba, papročiais ir kitomis lietuvių tautinėmis savybėmis. Tas susidomėjimas didele dalimi turėjo patriotinį motyvą. Lenkų įtaka plito, švietimėnė, kunigai, dvarininkai, nors ir buvo lietuviškos kilmės, bet buvo gerokai sulenkėję ar aplenkę. Miestuose, klebonijose ir dvaruose vyravo lenkų kalba. Lenkų įtaka padėjo skverbti net ir į liandį, tik čia negalėjo taip greitai įsigalėti; liandis atsaramas buvo stiprus. Ypač didelių atsparumų pasižymėjo žemaičiai, kur net bajorai ilgai išlaikė lietuviškumą. Prieš tą svetimą įtaką ir dvasią kilo reakcija. Pradėta kelti visa, kas lietuviška: aukštai vertinti lietuvių kalbą, išskirti garbingą Lietuvos praeitį, parodyti lietuvių liandies dainų grožį ir t. t. Toliau tautiniam sąjūdžiui plisti turėjo nemažos įtakos aiškiai pastebimas kultūrinis pakilimas. Kultūros darbas tapo patriotine pareiga. Čia ir Vilniaus Universitetas suvaidino nemažą vaidmenį. Nors universitete nebuvo lietuvių kalbos katedros, nors dalis profesorų buvo aiškiai lenkiško nusistatymo, tačiau atsirado nemažai Vilniaus Universiteto auklėtinių ir šlap švietimui, kurie pradėjo tvirtinti lietuvių kalbą, papročius, Lietuvos istoriją, pradėjo kurti lietuvių grožinę literatūrą ir t. t. Ta literatūrinė veikla ypačiai gražiai pasireiškia žemaičiuose. Net ir nelietuviai rašytojai imasi medžiagos savo kūrybai iš Lietuvos istorijos. Socialiniai santykiai taip pat turėjo tam tikras įtakas lietuvių tautiniam sąjūdžiui (Plačiau apie šį laikotarpį yra rašęs V. Maciūnas savo disertacijoje: Lituanistinis sąjūdis XIX amžiaus pradžioje. Susidomėjimas lietuvių kalba, istorija ir tautotyra. 1939, 344 p.).

Kiek šis tautinis sąjūdis buvo reikšmingas tautiniam lietuvių atgimimui, aiškiai rodo jo didelė įtaka vėlyvoms kartoms, ypačiai Aušros laikotarpiui, kada romantizmo paskleistas idėjos buvo kartojamos net dar su didesniu entuziazmu. Tačiau, deja, grynasis ir objektyvusis mokslas negalėjo įsileisti stiprių šaknų. Daugumas to meto tyrinėtojų, ypačiai lietuvių, dar tebejo humanizmo praminiais keliais. Literatūroje vėl iškylo tas pačios lietuvių kilmės teorijos, dažnai stengiamasi jas net dar labiau išryškinti.

1. Ir Vėli Lietuviai Romėniškosios Kilmės

Ta pati romėniškoji lietuvių kilmės teorija tebeprapaguoja ir toliau. Vienas iš žymiųjų lietuvių tautinio atgimimo kovotojų Dionyzas Poška (mirus 1830 m.) neabejojo Palemono pasakos tikrumu (plg. Rozmyšlania wieśniaka rolnika o Narodzie i języku Litewsko żmudzkim etc. — Dziennik Warszawski 1829). Net dar daugiau: Lietuvos istorijos programose mokykloms Palemono istorija buvo dėstoma. Štai kaip atrodė 1823 m. Telšių gimnazijos Lietuvos

istorijos programa: „Abejotina kilmė iš herulių ar alauų — Videvutas kuria vismonė — Palemono atvykimas — Valdžia jo ir jo įpėdinių kūno — Živibunto — Kuka-vaicio — Utenio — Ringando — Lietuvos karaliaus Mindaugo — Trenio — Valstininko — Šventaragio — Germanto — Giligino — Romanto — Narimanto, kunigaikščių Giedraičių protėvio Giedriaus brolio. — Traidenio — Lauro (Liūtauro?) — Vytenio — Gedimino — Jaunučio — Algirdo — Jogailos — Kazimiero Skirgalos — Vytauto — Boleslovo Švitrigailos — Kazimiero Jogailaičio — Aleksandro — Žygimanto I — Žygimanto II — Angusto I — taip pat Lietuvos istorija su viešpatavimo metu“ (V. Maciūnas, Lituanistinis sąjūdis XIX amžiaus pradžioje, p. 214).

Bene plačiausiai lietuvių kilmės klausimą romantizmo laikotarpyje yra palietęs istorikas Teodoras Norbutas (1784 — 1864), Vilniaus Universiteto auklėtinis. Nors jis specialybės buvo inžinierius, tačiau visą laiką domėjosi Lietuvos praeitimi. 1810 — 1811 m. visiškai apkrutęs iš rusų kariuomenės išėjo atsargon ir apsigyveno tėvų paveldėtame ūkyje, šaukiamam Lydos aps. Čia jis, berąsydamas Lietuvos istoriją, praleido likusią gyvenimo dalį (plačiau žiūr.: Dr. J. Puzinas, T. Norbutas mūsų prosenovės tyrinėtojas. — Naujoji Romuva, 1936, Nr. 7, p. 149 — 152).

Norbutas tebetiki romėniška lietuvių kilmę, ir šiai teorijai susitvirtinti viename straipsnyje deda pasakojimą apie seną lietuvių dainą, kurioje būvusi minima žėglininkų kelionė iš jūros Nemunu (T. Norbutas, Badanie starożytności Litewskich. Donnie mania o dawnych Litwinach. — Tygodnik Wileński 1817 III p. 278). Jureivai iš jūros plaukę Nemunu ir pakiekė Dubysą. Ten, išvydę šventyklą, keliauninkai iš džiaugsmo susukę ežerdom. Iš to kilęs Seredžiaus vardas. Toliau beplaukdam Dubysa pavargę ir nutarę krante pasilsėti. Išlipę tarę „cze kyszkem znoka“. Nuo to laiko ta vietovė bei miestelis vadinamas čekiškai. Toliau keliauta didelėmis ir tankiomis giriomis, susiduriant su daugybe kliūčių ir pradėta abejojti ar yra galas? Ta vietovė ir iki šiai dienai vadinama Ariogala. Po ilgos kelionės žėglininkai vis dėlto išėjo iš miškų ir nudžiūgę: bet yra galas! Štai ir Betygalos pradžia. Aiški ir lengva etimologija (idomu, kad ir S. Dankantui šį Norbuto pasaką patiko, ir jis tą ištraukę duoda savo veikalė: Darbay senujų Litwinu yr žemaycziu 1822. Spaudai paruosė Vc. ir M. Biržiškai. 1929, p. 10).

Norbutas duoda ir daugiau pavyzdžių romėniškai teorijai įrodyti. Vienoje tariamoje rankraštinėje vokiečių kronikoje (T. Norbutas, Badanie starożytności Litewskich, 1 c., p. 279 — 280), parašytoje maždaug apie 1640 m., esą rašoma, kad Karaliaučiaus katedros archyvuose buvęs rastas kažkokio riterio Hans von Uldingeno atvaizdas su įrašu drobėje. Čia būvę įrašyta, kad Hans von Uldingenas senoje prūsų šventovėje Rusnėje buvo suradęs marmurą, kuriame lotyniškai buvusi aprašyta Nemono iš Karago kelionė, įvykusi apie 115 m. pr. Kr. Vėliau (1250 m.) riteris tą marmurą padovanojęs popiežiui Inocentui IV. Iš kur tą žinią Norbutas

buvo paėmęs, nepasakoma. Tai be abejo, Norbuto išgalvotas dalykas. Be to ir Prūsų inžinieriai Norbutui pasakoje, kad Berlyno muziejuje esąs 1775 m. ties Tilze surastas marmuras su įrašu, kuris taip pat turįs patvirtinti romėnų buvimą prie Nemuno. Ir šis tariamasis inžinierių pasakojimas greičiausia yra Norbuto fantazijos vaisius. Arba vėl T. Norbutas yra išleids vadinamąją Bychovco kroniką, kurioje rašoma, kad dar Vytauto laikais lietuvių bajorai į pasiūlymus priimti lenkų herbų šiaip atsakė: lenkai būvę nebajorai, todėl galėję pasimti čekų herbų, betgi mes esame seni Romos bajorai (my — staraja ślachiata rymaskaja), turime savo prosenų herbų ir mums nėra reikalo priimti svetimų (T. Norbutas, Pomoniki do dziejow Litewskich etc. 1846, p. 43 — 44). Tačiau ir Bychovco kronikos dalis yra Norbuto kūriny (plg. K. Chodynicki, Ze studiow nad dziejopisarstwem ruskio litewskiem. — Atheneum Wileński, 1925, p. 388 — 401).

Taigi, Norbutas įvairiausiomis priemonėmis stengėsi išskirti senosios Lietuvos garbę. Jis savo darbe nevengė net ir klajojimų, jei tik tai buvo naudinga ar reikalinga kuriai nors jo tezei paremti. Tačiau romantizmo laikotarpyje ir kitur sutinkame panašios rūšies falsifikatų savo tautos garbei išskirti. Prisiminkime kad ir garsųjį čeko Vlado Hanka falsifikatą. Šis Prahos muziejaus bibliotekininkas 1817 m. tikino čekus suradęs viename bažnyčios bokšte dyviką pergamintinių dokumentų, kuriuose aprašyti čekų tautos didvyrių žygiai. Visame krašte pasklido garsas apie šį senąsias atradimą, sujudė čekai, atradę seniausius savo tautos kultūros rašytinius dokumentus. Greitai jie buvo išleisti čekiškai ir išversti į vokiečių kalbą (V. Hanka, Königinhofer Handschrift. 1829). Ilgą laiką niekas nė neminė, kad šitie dokumentai galėtų būti netikri. Tik žymiai vėliau buvo nustatyta, kad šis rankraštis, vadinamas „Kralodvorski rukopis“, esąs paties Hanka parąšytas.

Norbutas visuose savo darbuose, ypačiai savo 9 tomų Lietuvos istorijoje (Dzieje starożytnie narodu litewskiego. I — IX. 1835 — 1841) stengėsi parodyti kiek galint garbingesnę ir garsesnę savo tautos praeitį, sukurė jos mitologiją, senovės lietuvių raštą ir t. t. Norbutas didžiuliais tik nepriklausoma Lietuvos valstybe, nesurista su lenkais unijos varžtais. Tat puikiai charakterizuoja jo paskutiniai IX tomo žodžiai: „Parasiau istoriją iki to laikotarpio, kuriame lietuvių tauta nusilpo. Tolimesnį istorijos rašymą perleidiu Lenkų istorikams. Paskutinytis nepriklausomas Jogailaičių giminės Lietuvos monarchas žygmantas mirė... ir aš lauzau savo plunksną ant jo kapo“ (T. Norbutas, Dzieje, IX, p. 492).

Ir Simonas Daukantas (1793 — 1864) tebetikėjo Palemono pasaka; jis 1837 m. tebetvirtino, kad: „Senowiu senowiu Lotinu kalba weinu ir tu pati su Letuwu ir Zemaistiu kalbu buvo...“ (Prasmą Lotinu kalbos, 1837, p. 3.)

(Bus daugiau)

DVYLIKOS METŲ VAIKUI 10 METŲ KALĖJIMO

Vokietijos rusų zonoje, Leipcege, septyni vaikai nutelsti sunkiųjų darbų kalėjimui už tai, kad jie naktimis lipindavo plakatus, kritikuojučius okupaciję rusų valdžią.

Vienas dvylikos metų vaikas nuteistas dešimčiai metų sunkiųjų darbų kalėjimo. Jis ristas kalčiausiu už tai, kad jis nešiodavo viedrelių su kiljais.

NAUJAS VERGIJOS PENKMETIS SOVIETŲ SĄJUNGOJE

Korėjos įvykiai Kremlui aiškiai parodė, kad III-jam pasaulio karui jie dar kaip reikia nepasirengę. Vakarams Korėja atidarė akis ir išsukė atitinkamą reakciją. To akivaizdoje Sov. Rusija, jau nevyndama nieko į vatą, pradėjo savo ginklavinimą, tam mobilizuodama savo pramonę, žaliavas ir pavergtuosius žmones. Tas užsimojimas pavadintas nauju penkmečio (1951/55) planu. Pagrindiniai šio plano uždaviniai yra:

- 1) Plėtimas sunkiosios pramonės didinant pieno gamybą iš 25 milijonų tonų iki 60 mil. tonų per metus.
- 2) Kėlimas žemės ūkio gaminių kiekio, kad užtektų ne tik vidaus suvartojimui ir karo atsargoms, bet kad galima būtų mesti ir tarptautinėm rinkom tokie kiekiai, kurie išsuktų rinkos krizę.
- 3) Uralo ir Sibiro sričių pramonės išplėtimas sudarant atitinkamas žaliavų atsargas, apsaugotas nuo karo pavojų.
- 4) Strateginių geležinkelų tiesimas ir kanalų kasimas.
- 5) Ginklų pramonei (taip pat atominių ginklų gamybai) reikalingų elektros jėgainių statyba.
- 6) Naftos gamybos išplėtimas, ypač Uralo ir Sibire.
- 7) Strateginių įrenginių stiprinimas Ukrainoj ir Krimė.
- 8) Transporto laivų statybos plėtimas, pakeliant tonazą 1955 m. iki 6 milijonų Brt. (1939 m. buvo tik 1,4 mil. Brt.).
- 9) Medvilnės gamybos ir tekstilės pramonės plėtimas; batų gamybos didinimas; dirbtinio šilko ir kojinių gamybos plėtimas.

Maskvos radijas skelbia, kad Kuibi šėve (ant Volgos) jau pradėta statyti didžiulė elektrinė su 10 milijardų KW metinės gamybos. Panašios elektrinės rengiamos prie Stalingrado ir Turkmenijoje. Vandens kėlimas plėsti užplanuota Baltoji (ne Baltijos) jūra sujungti su Kaspijos jūra, kurią toliau kanalais pratęsti iki Afganistano ir į centrinį Sibirą, kuris būsiąs iriguojamas.

Kaip rodo plano apimtis, jam įvykdyti reikalingas milžiniškas kiekis darbo rankų. Jų dalis ateis iš kolchozų, kurių apjungimą pravedus žymi dalis kolchozuose dirbančiųjų neteks darbo. Tačiau žinant, kad bolševikinė sistema vyriausias darbo jėgos tvarkytojas yra NKVD įstaiga, pigu suprast, kad šio naujojo penkmečio plano vykdymas, lygiai kaip kad ir prieš jį vykdytų penkmečių, bus nukiotas milijonų ir dešimčių milijonų Sovietų Sąjungos gyventojų kaulais. Kad tas darbo jėgos mobilizavimas skaudžiai naujomis deportacijomis palies ir okupuotuosius kraštus — abejojti netenka.

SIMFONIJĄ UŽMUSANTI ŽMOGŲ

Jau kuris laikas, kaip švedijoje tvirtai tikima Čaikovskio 6 simfonijos „Patetique“ nelaimingumu, nes kiekviename jos išpildyme kas nors iš orkestrantų staiga miršta. Tas dar labiau pasitvirtino, kai neseniai, išpildant tą simfoniją, mirė krametistas Ludwik Warszawski, grojęs orkestre jau 30 metų.

Griežio mirtis yra tuo svarbi, kad prieš koncertą Čaikovskio 6 simfonijos „Patetique“ nelaimingumu, nes kiekviename jos išpildyme kas nors iš orkestrantų staiga miršta. Tas dar labiau pasitvirtino, kai neseniai, išpildant tą simfoniją, mirė krametistas Ludwik Warszawski, grojęs orkestre jau 30 metų.

Kas Kaip Remia „A. L. Balsą“

P. P. VAITEKŪNAI IR SPAUDA

Buenos Aires provincijos mieste Florida gyvena ilgamečiai „A. L. Balsas“ skaitytojai Pranas ir Pranė Virbickaitė Vaitekūnai. Atsilankiusi redakcijon ponis Vaitekūnienė apsimokėjo „A. L. Balsą“ prenumeratą dviems metams \$40, „A. L. Balsas“ spaudos darbo paramai paaukavo \$30 ir už \$10 nusipirko knygų.

Tokios kultūringos lietuviškos šeimos yra vyriausias lietuviškas gaivinimo laidas. Pagarba ir padėka joms!

PRENUMERATAS APSIMOKEJO:

Pranas Vaitekūnas ir \$30 auksų, Petras Girmis ir \$20 auksų, Jurgis Kasperaitis ir \$20 auksų, Kazys Marcinkevičius ir \$10 a., Bronius Maliauskas ir \$10 auksų, Vincas Stundžia ir \$10 auksų, Sigitas Šaučiūnas ir \$10 auksų, Juozas Griliuskas ir \$10 auksų, Stasys Danilaitis ir \$10 auksų, Bronius Bučinskis ir \$10 auksų, Antanas Malakauskas ir \$10 a., Osvaldas Iršius ir \$5 auksų, Jonas Miliauskas ir \$5 auksų, Kajetonas Paukštė ir \$5 auksų, Antanas Glemža, Antanas Repečka, Kazimieras Mataitis, Kazimieras Norkus, Zigmantas Kėblaitis, Petras Vaicekonis, Adomas Retkevičius, Antanas Baronas, Jonas Stanulius, Ona Žukienė, Lūdas Plušiauskas, Juozas Zelionis, Antanas Kaminskas, Jeroslavas Kančys, Klemensas Balčiūnas, Petronėlė Remeikienė, Ignas Kurgonas, Henrikas Butkraitis, Telesforas Mikalauskas, Jonas Gudauskas, Pranas Šalvaitis, Povilas Šakalys, Romaldas Šakalys, Jonas Jankauskas, Jonas Krutas, Stasys Tručinis, Stasys Jaras, Marytė Žygaitė - Baliukienė, Antanas Jotautas, Antanas Petrauskas, Antanas Gutauskas, Juozas Karužas, Jonas Kunigėnas, Juozas Juška, Bronius Mazurkevičius, Jonas Tonkūnas, Petras Černius, Pranas Smalstys, Juozas Angustauskas, Julius Petronis, Julius Brazinskas, Albertas Iršius, Petras Labuckas, Romaldas Narbutas, Andrius Čenys, Bernabas Blumbergas, Jonas Balčiūnas, Juozas Balčiūnas, Elena Iglinė, Elena Baliūnienė, Edvardas Radionovas, Valerija Girmytė, Petras Girmis (2), Juozas Rastenis, Juozas Lekstutis, Albinas Preikša, Pranas Trainauskas, Julius Asclia, Snsiv. Liet. Argentinoje, Jonas Žižyns, Adomas Remeika, Jonas Vaidulis, Pranas Makusas, Juozas Nenartavičius, Sav. Draugija „Neptūnas“, Povilas Vaskas, Balys Lukinskas, Jonas Saladzius, Juozas Martinkus, Juozas Duoba, Ona Kučerienė, Antanas Kažukauskas, Vincas Stagniūnas, Jonas Jacina, Kazys Jarušas, Antanas Šalčiūnas, Mečislovas Bytautas, Stasys Jackeivičius, Petras Žvyns, Ona Kraniuskaitė - Dunaichuk, Bronius Žemaitis, Juozas Smalietis, Domas Andrejaitis, Vincas Kuraitis, Juozas Norvaiša, Mykolas Judickas, Vincas Senulis, Elena A. Ešienė, Pilypas Vaitkevičius, Juozas Marcionis, Juozas Radžiūnas, Povilas Vaskas, Balys Lukinskas, Jonas Saladzius, Juozas Martinkus, Teofilus Aliukas, Jonas Jaušauskas, Juozas Milimavičius, Jurgis Stokūnas, Sofija Brokienė - Tymczychn.

Spauda

ATSIŪSTA PAMINĖTI

* KARYS, Pasaulinio Lietuvių Karių Mėnesinio žurnalo, leidžia ir redaguoja kpt. Sim. Urbonas, St. Butkus ir Aug. Astrauskas: 150 Steamboat Road, Great Neck, N. Y., USA. Metams 4 doleriai.

Didžiama teksto atsako žurnalo pasikirčiai. Yra sporto, juokų ir įvairių bangotų šypsenų Babilone pasakoma.

Tam Ramyga — Detroitas, Tam bus Klyvlandas — šakiai, Kaip seriuotasai bus, oi, tas Doleringas ir Okey.

Bent būvę kariai turėtų išsirašyti įdomų ir gražiai iliustruotą lietuvių karių žurnalą „Kari“. B. K. A.

* LATVIJA, vienintėlis latvių žurnalas Argentinoje, Nr. 164-tame talpina Latvių Sąjungos Argentinoje pirmininko p. F. Gaisaiš atsisaukimą sukurto formaliai Lietuvių — Latvių Vienybės Draugiją Argentinoje. Norintius prisidėti prašo kreiptis į Avenida Boedo 737, Buenos Aires. Šia proga mes pakartojuame raginimą prie to darbo norintiems prisidėti lietuviams.

* ČESLAVO SASNAUSKO kūrinių: Kur Bėga šešupė, Jau Slaval Sukilo, Užmigo žemė, Karvelėli, Tu mano Motinėle, Vyrai ir kt., prof. Juozas Žilėvičius redaguoja, išleido L. Voisiekaukas. Turi pavadinimą Lietuviška Muzika. Leidinio kaina pusketvirtio dolerio. Parduoda Prof. J. Žilėvičius, 166 Park Place, Elizabeth 1, N. J., USA.

* ŽINIOS, Brazilijos lietuvių savaitraštis 17. 2. 51 talpina platų mokytojo p. S. Bakšio aprašymą apie Lietuvos išėvių (paželvičių) Brazilijoje gimusių sūnų, Doktorą Horacio Lafer, kuris prezidento Dr. G. Vargo valdžioje yra visos Brazilijos finansų ministeris.

* ŠVEICARIJOS LIETUVIŲ ŽINIŲ, Nr. 1. Nereguliarinis leidinis, 5 pusl. Pavyzdinčiai parinktas tekstas. Leidžia šveicarijos lietuvių bendruomenės valdyba. Redaguoja Dr. A. Gerutis: Spittelerstr. 23, Bern.

* LAISVOJI LIETUVA, skirta Vasario 16 paminėjimui, Nr. 48, Urvagaus lietuvių kultūros draugijos organas, 14 puslapių. Šį numerį to nereguliariai pasirodantį žurnalą išleido p. Julius Jazauskas.

* VIRIBUS UNITIS, parašė kroatų visumėnės veikėjas, Zarko Vlaho, 32 pusl. Atspaudė „A. L. Balsas“ apustuė. Istoriinių dokumentų rinkinys, įrodantis kroatų tautos teisę į nepriklausomybę.

* LAISVOJI LIETUVA, tautiškos minties mėnesinis politikos ir kultūros žurnalas, Nr. 113: 145 Harrison Str., W. Toronto, Ont., Canada.

AŠTUOTI ASMENYS APSIMOKA 26 PRENUMERATAS

Kanados Toronto mieste yra vienas lietuvių savininko namelis (545 Indian Rd.), kuriame gyvena trys šeimos ir du viengungiai asmenys, iš viso aštuoni suaugę asmenys ir vienas vaikas. Tačiau, pažūrėkime, kiek į tą namelį pareina lietuviškos spaudos egzempliorių. Štai, koks imponantiškas skaičius: dienr. „Draugo“ 3 egz., „Tėviškos žibūrių“ 5 egz., „Nepriklausomos Lietuvos“ 2 egz., „Laisvosios Lietuvos“ 1 egz., „Darbininko“ 2 egz., „Aidų“ 2 egz., „Nemuno“ 1 egz., „Vienybės“ 2 egz., „Amerikos“ 1 egz., „Laiskų lietuviams“ 1 egz., „Varpelio“ 1 egz., „Žvaigždės“ 1 egz., „Argentinos lietuvių Balsas“ 1 egz., „Britanijos lietuvių“ 1 egz., Brazilijos „žinių“ 1 egz., „Tėvynės“ 1 egz.

Toks didelis spaudos egzempliorių skaičius, pereinąs į vienus namus, ar tik nebus rekordinis?

„Draugas“.

P. S. — O Argentinoje pasitaiško tokių namų savininkų, kurie pasižymi „gabumu“ išsiukti nuo prenumeravimų, nes „pasiskaito“ per numininko pečių. — A. L. B. Red.

MOZERIS PASKYRĖ TRIS PREMIJAS

Lietuvis bankininkas Chicagoje, Juozas Mozeris, paskyrė tris premijas už geriausius straipsnius apie ryškiausią lietuvių asmenybę 1900-1950 metų laikotarpyje.

Teisėjų komisiją sudaro konsulas Dr. P. Daužvardis, Dr. K. Drangelis, red. K. Kubaitis, Dr. O. Labanauskaitė ir prof. B. Vitkus.

Premijos: 50, 30 ir 20 dolerių. Straipsniai neturi būti ilgesni kaip 4 puslapiai mašinėlės raštu.

Priimami iki 1. 5. 51 „Draugo“ adresu: 2334 So. Oakley Ave. Chicago 8, Ill., USA.

IR JUMS YRA GALIMAS

ĮVAŽIAVIMAS Į KANADĄ

jeigu turite darbo ir būto garantijas. Jas parūpina ir kitus

reikalingus imigracijos dokumentus sutvarko

JONAS J. JUŠKAITIS

Teisinės — Kalbinės Pagalbos Įstaiga

907 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario, Canada

San Francisco Solano Geriausio Sklypai Prie Klm. 16 EKSKURSIJOS NUO „TULSA“ VYKSTA KASDIEN:

Viamonte 190, Buenos Aires

PARENKA - TVARKO C. BUIVIDAS

Planus ir Kainas Suteikia „A. L. Balsas“

Barracas rajone parduoda įgaliotinis PR. VASILIAUSKAS, Pinzón 932.

SUTAUPYSITE PINGUS

JEIGU NUPIRKSITE NUOSAVYBĘ,

KURIOS KAINA NUOLAT KILS!

NUSIPIRKUSIEJI PATARKITE SAVO KAIMYNAMS

Dėl kainų ir mokėjimo sąlygų kreipkitės laisvais arba asmeniškai darbo dienomis nuo 10 iki 12 ir nuo 17 iki 19 val. į nuosavybių skyriaus vedėją šiuo adresu: SR. ČESLAVAS BUIVIDAS, TULSA, VIAMONTE 190.

Pasiteiraukite ir pirkite dabar!

Pasaulis ir Moteris

MOSŲ LITERATŪROS DARBE MOTERYS IR VYRAI

Premijuotos Novelės

Chicago Lietuvos Literatūros Draugija pereinę metų gegužės mėnesį pasiekė JAV, tuojau nutarė prašyti jį, kad sutiktų vertinti konkursui prisiūstas novelės. Pirmosios dienos jam, kaip ir kiekvienam, yra nelengvos, jis užimtas įvairiausiais darbais, bet profesorius vis dėlto sutiko būti novelės konkurso teismo nariu. Vėliau kreipėmės į poetą Joną Aistį - Aleksandravičių ir rašytoją Antaną Vaičiulaitį. Jie taip pat sutiko. Iš savo tarpo draugija paskyrė Sonę Pipiraitę novelės konkurso vertintoją pirmininke. Teismo nariais paprašyti du Chicago kultūrininkai ponia Nora Gugienė ir p. Juozas Varkala. Sutvarkius visus konkurso reikalus, praėjus metų gegužės mėnesį buvo paskelbtos sąlygos ir visi kviečiami dalyvauti.

Tinkami Teisėjai

Vos tikrai patyrėme, kad prof. Vincas Krėve - Mickevičius, jaunesnės rašytojų kartos auklėtojas, pasiekė JAV, tuojau nutarė prašyti jį, kad sutiktų vertinti konkursui prisiūstas novelės. Pirmosios dienos jam, kaip ir kiekvienam, yra nelengvos, jis užimtas įvairiausiais darbais, bet profesorius vis dėlto sutiko būti novelės konkurso teismo nariu. Vėliau kreipėmės į poetą Joną Aistį - Aleksandravičių ir rašytoją Antaną Vaičiulaitį. Jie taip pat sutiko. Iš savo tarpo draugija paskyrė Sonę Pipiraitę novelės konkurso vertintoją pirmininke. Teismo nariais paprašyti du Chicago kultūrininkai ponia Nora Gugienė ir p. Juozas Varkala. Sutvarkius visus konkurso reikalus, praėjus metų gegužės mėnesį buvo paskelbtos sąlygos ir visi kviečiami dalyvauti.

Nėra Dolerių

Spalio 15, 1950, C. L. L. D. pirminkas, žurnalistas Martynas Gudelis, atidavęs Draugijos posėdį pasakė labai reikšmingą kalbą, kurioje pastebėjo:

„Buvo kilusi mintis kreiptis į lietuviškas organizacijas. Bet vienos tesirūpiną vien politikos reikalais, kitos savivalda, o trečios rūpi sudaryti sąlygas smagiai laiką praleisti. Jų įstatymuose nieko nepasakytą apie lietuviškos literatūros reikalus. Buvo pakviesta mintis kreiptis į lietuviškus biiznierių, bet jiems šitie dalykai tuo tarpu dar nėra prie širdies. Didėsnes amerikiečių korporacijos ir biiznierių kultūros reikalams skiria dideles sumas pinigų, turi sudarę stambius fondus, tuo tarpu lietuviai nieko neturi. Naudojant asmeniškas pažintis ir aiškinant kelias valandas, gal būtų pavykę išsiderėti kelias dešimtis dolerių, bet vėliau būtų reikėję labai daug dėkoti ir visą gyvenimą būti dėkingiems. Draugijos nariams teko šiek tiek padirbėti, kad sudarytų reikalingą fondą, bet už tai taip gera, kad nereikia niekam dėkoti... Neturės dėkoti ir premijas gavusieji, nes ir jie jas uždirbo“.

Teisėjų Sprendimas

Chicago Lietuvos Literatūros Draugijos novelės konkursui pakviesti teisėjai: Jonas Aistis - Aleksandravičius, Nora Gugienė, Vincas Krėve - Mickevičius, Sonė Pipiraitė, Antanas Vaičiulaitis ir Juozas Varkala, perskaitę ir palyginę konkursui atsiųstas 48 novelės, balsų dauguma nutarė skirti:

Pirmąją premiją „Srovės“ autoriui, pasirašiusiam slapyvardė Bala;

Antrąją premiją „Tau prie durų pasibels“ autoriui, pasirašiusiam slapyvardė Vyt. Aruodas.

Trečiąją premiją „Ryžausi savo kalte išpirkti“ autoriui, pasirašiusiam slapyvardė A. Rymantas.

Konkursui prisiūsta ir daugiau novelių, kurios gali lygintis su kitomis kalbomis spausdinamais šios rūšies literatūros kūriniais. Neturėdami premijų kitiems autoriams, teisėjai, balsų daugumos nutarimu, pataria išspausdinti:

Klaipėda „Paskutinį išsivietinimą“

Baltijos žuvėdros „Lėlė“

Tryliktojo „Pirmąjį sniegą“

Aukštikalnio „Trisdešimt sidabrių“

Almos Alpės „Kelionę į Ameriką“

Vilokio „Paskutinį šokį“

Vienuelikos Vėjų „Batas“

Kretingos Marės „Liniosininkės dukterė“

Petro Sakalo „Kai visa tauta naikinama“

Prano Kupstelo „Senojo Venciaus lobius“

1950 metų rugsėjo 8 d. Chicagoje gyvenantiems teisėjams ir Literatūros Draugijos valdybos nariams atidarius slapyvardėmis pasirašytus vokus, paaiškėjo, kad

Pirmąją premiją gavo Aloyzas Baronas, gyvenęs 1345 South 49th Ave., Cicero 50, Ill.

Antrąją premiją gavo Antanas Tulys, gyvenęs 5235 Gulf Blvd., St. Petersburg 7, Fla.

Trečiąją premiją — J. Švaistas - Balčiūnas, gyvenęs 5315 So Maryland Avenue, Chicago 15, Ill.

Sonė Pipiraitė, Novelės konkurso teismo pirmininkė.

Kas Tie Laimėtojai

Pirmos premijos laimėtojas yra jaunas tremtinys, iš Vokietijos atvykęs į JAV. Antrosios — senas publicistas, gyvenantis Amerikoje. G. J. Švaistas - Balčiūnas, buvęs „Kario“ redaktorius.

Literatūros vakare 15. X. 50 visuomeninėje ir rašytoja gerb. Nora Gugienė ir poetė Sonė Pipiraitė taip pat pasakė vertingas kalbas, paskatindamos mūsų plunksnos darbuotojus kurti daugiau grožinės literatūros.

Eleonora Blūdžiuvienė.

Chicago, 22. X. 50.

ESTŲ SKULPTORŲ RIIG ARGENTINOJE

Jos Meno Kūriniai

Salme Rosalia Riig de Reiman, gimusi Estijoje ir baigusi Meno Akademiją Tartu mieste. Kaip skulptorė, žinoma savo tėvynėje ir už jos sienų. Dar prieš antrąjį pasaulinį karą ji lankė Vakarų Europos sostines, o karo metu atsikėlė švedijoje, kaip pabėgėlė. Du metus gyvendama švedijoje suruošė tris savo kūrinių parodas ir daugelyje parodų buvo išstatiusi savo kūrinius.

Argentinoje per porą metų taipgi jau suruošė savo kūrinių parodas Buenos Aires Meno Galerijoje Müller ir kt. Jos kūrinius matėme oficialiame Argentinos vyriausybės ruostame „Eudens Salione“, o pereiną birželio mėn. pasirodė su savo kūryba Argentinos sostinėje Vieux Paris parodoje.

Ji dirba skulptūras natūralaus di-

dumo ir portretus. Užsakymus priima: Sanabria 968, dep. C., Bs. Aires. Kada išsikalbėjome, kad ji daro ir medžio skulptūras, paklausiau ar pažįsta gruziną Erzia, pagarsėjusį savo darbais iš argentinieško kebračiaus. Taip, sako dailininkė, labai gerai. Ir pridūrė: Rusai priekintino atsiųst jam laivą, kad pargabenti jį jo gimtinėn su visais kūrinių. Na, kūrinius pasiėmė ir išvežė, o laivo žmogus arti du metus laukė, kol pagaliau atėjo ir jam leidimas grįžti...

Ponia Riig de Reiman savo kūryba daro gražią propagandą savo pavergtą tėvynę, Estiją. B. K. A.

LINKĖJIMAI MOTERŲ SKYRIAUS VEDEJAI

Villa del Cerro lietuvaitės šimėta sirdingiausių linkėjimų „A. L. Balso“ Moterų Puslapio vedėjai, gerb. Onai G. Ožinskienei.

Vienas metinis vizitas sustiprina ryšius tarp mūsų. Gaila, kad aplinkybės neleidžia dažniau asmeniškai pasimatyti. Asmeniškas dviejų kaimyninių respublikų lietuvaičių susitikimas yra naudingas tautinių ir visuomeninių atžvilgiu. E. J. J.

Montevideo, 14. 3. 51.

Garsioji estų skulptorė Salme R. Riig de Reiman, jos marmuro skulptūra „Mergaitė“ ir du piešiniai „Ex Libris“.

Kasdieniniai Reikalai

KANADOS PENKIUKES GYVENIMAS

Kanados vadinamosios Dionne mergaičių penkiukė sulaukė jau 16 metų amžiaus. Šiomis dienomis jos buvo pakviestos į New Yorką, kur labdarbei skirtame subvime jos priiminėjo svečius ir dalyvavo koncerte. Ta proga spauda patiekia žinių apie jų gyvenimą.

Kanados penkiukė yra gimusi neturtingoje šeimoje, tačiau tokio skaičiaus retas gimimo faktas sukėlė sensaciją, kuria, kaip visuomet, pasinaudojo biznis. Jų fotografijų panaudojimas, turtingų svečių lankymas, jų vardo panaudojimas reklamoms joms suteikia nemažą pajamų. Todėl, sukauskios 5 amžiaus metus, jos jau turėjo 750.000 dolerių banke, o jų išlaikymas tada jau atsidavęs 26.000 dolerių per metus.

Idomu, kad iš jų susidarė tartum kokio biznio įmonė, atskiras verslas. Jų tėvas už jų globojimą gauna po 300 dol. kas mėnesis; gydytojas D. Vase, kuris jas priėmė gimstant ir visą laiką jas konsultuoja, gauna po 210 dol. per mėnesį; jo sekretorė — po 175 dol.; biznio vedėjas Munro po 500 dol.; globėjų tarybos sekretorius — po 150 dol.; mokytoja ir dvi slaugės — po 100 dol.; sargybos policininkui — po 110 dol.; dviem jo padėjėjams — po 100 dol.; buto vedėjai — po 35 dol.; dviem jos padėjėjoms — po 25 dol. Be to išlaikomas maistas, tarnautojų maitinimui ir t. t. Tai išties didelis Kanados penkiukės biznis.

GERB. E. JARMALAVIČIENĖ GRĮŽO IŠ LIGONINĖS

Sustiprėjus ponios E. Jarmalavičienės sveikatai, ji grįžo namo be operacijos. Jau aplankė savo dukrą prof. Paulą Jarmalavičiūtę de Bocage su jos vyru ir jų pirmagimiu sūnum. Kliniai motinai linkėtina greito ir visiško pasveikimo. Volungė. Montevideo, 14. 3. 51.

— JUANA GRIDZIUSKIENĖ leidusi atostogas Buenos Aires mieste, 14. 3. 51 grįžo savo šeimos židinį į Comodoro Rivadavia. Čia būdama įsisiūnė savo vyro brolio dukrą, Sofiją Gridziuskaitę, 2 metų amžiaus, kurią sykiu išsivežė tolimon Patagonijon.

— TERESĖ L. KURAITIENĖ, grįžusi iš Urugvajaus, vėl priima klientus savo mažo salone: c. Pedro Bottini 2220, Munro; TE: 740 - Omba - 4747.

— MARIJA Ž. PASERBSKIENĖ grįžo savo šeimos židinį po laimingos kovos operacijos, padarytos Penna ligoninėje, Buenos Aires.

— ALICĖ STEPONAVIČIENĖ su jos vadovaujamu moterų choru iš Chicago 28. X. 50 lankėsi Kanados Toronte, kur dainavo „Dainos“ rengtame koncerte.

— REIKALINGA MOTERIS Arenal dar šeimai, namų ruošos darbu. Išlaikymas ir \$280 mėnesiui. Kreiptis asmeniškai: Máximo Páz 1099, Lanus.

TUMASONYTĖ — PAULAVIČIENĖ TRĖMTINĖ — SLAUGĖ

Išlaikiusi nustatytus Illinois valstybės egzaminus, tremtinė V. Tumasonytė — Paulavičienė įgijo Registered Nurse — registruotos sesers teisę. Tuo tarpu tai yra pirmoji tremtinė, išlaikiusi šiuos egzaminus. Toliaus egzaminams ruošiasi ir daugiau mūsų tautiečių.

— OLIMPIJA IR JONAS KIESYLIAI baigė statyti namą Hurlingame (c. Manuel Ocampo) ir su savo sūnum persikėlė jin gyventi. Ponia Kiesyliene savo namuose atidarė moterų grožio saloną. Pp. Kieseliai prieš porą metų atvyko Argentinon iš Švedijos.

— LOLA KURMYTĖ KVEDARIE. Nė pasistatė namą Hurlingame miestelyje ir su savo vaikais persikėlė jin gyventi.

— KONSTANCIJA Ž. DARATENIENE su sūnum Vytautu, praleidę atostogas Kordobos kaimuose, grįžo į Bs. Aires. Gyveno pp. Palsių pensione „Lituanian“.

— KAMBARYS su baldais išnuomojamas dviems vyrams. Tartis: Sr. J. Kanapinskas, Camacá 78; TE. 63 - 8575

Baletu Artistė V. Adoma vičiūtė Prisimenant

Kuris iš Kauno V. Teatro lankytojų nepažinojo baletu artistės V. Adomavičiūtės? Ši graži, švelni baletu šokėja nuo 1930 metų dalyvavo veik visuose Kauno V. Teatro baletu pastatymuose.

1944 m. vasarą ji pasitraukė iš Lietuvos kaip dauguma jos draugų — baletininkų: ji nebeužėjo sulaukti komunistinių „išvadotojų“.

Atsidurus Austrijoje, ji buvo priimta į Vienos Operos - Baletu Teatrą. Vėliau Poessnecke, Tueringioje, dar prieš kapituliaciją mokė lietuvių jaunimą tautinių šokių. Gyvendama tremtinių stovyklose — Hanau Detmole, Blomberge — buvo ypatingai aktyvi: būrė jaunimą, davė pastatymus, dažnai šoko scenoje. Ją atsimena dangelio stovyklų lietuviai, kur jai teko pasirodyti. Savo menišku šoku ji blaskė slegiančią tremties nuotaiką, kūrė lietuvišką šokį. Ji aktyviai dalyvavo Lietuvių Tremties Baletu pastatytose „Cepelijoj“, su Blombergo menininkais aplankė daugelį lietuvių stovyklų.

1949 metų birželio 8 d., ji su duktele pasiekė Amerikos krantus, apsigyveno Worcester, Mass., ir nuo pirmos savaitės pradėjo dirbti fabrike. Po sunkaus fizinio darbo ji rugpičio 6 d., 1950 m., užmigo ir nebeatkėlė... „M. D.“ — A. N.

— LINKSMŲ Vėlykų švenčių, visoms šio puslapio skaitytojoms linki. P. M. pusl. Vedėja.

Danutė Gilvydienė kirpimo — siuvimo mokytoja Rio Cuarto 3244 Buenos Aires

Erika

(Tęsinys iš 919 Nr.)

Mokiniai ir kolegos labai greit ją pamilo. Mokėdavo ji klasėje ir sukelti ir koka treptelti; valkai bijojo, ir klause, ir mokėsi; bet būdavo momentų, kai visiškai atvirai ir nuosirdžiai jie pasijukdavo prieš mokytoją. Pasakydavo jai ir tokių dalykų, ko kitam mokytojų niekada neisidrįstų pasakyti:

— Panele mokytoja, jūs tokios gražios lūpos, kaip uogos — — — Pasakė kartą berniukas; nežinia, ar nuosirdžiai, ar su ironija, kai Erika nuėjo klasės ryškiai daiktų lūpom. Užėdavo jai kartais noras ryškiai išsidažyti.

Rengdavosi ji kukliai, gražiai ir pro nuolatinių jos juokų, pro nuolatinių giedrą, ji ėmė man rodytis visiskai graži.

Mokytojų kambary vien ir tegirdėjo: „Erika“, „Erika“ — — — Visi ją mėgo; visi norėjo klausytis jos pokštų, visi mėgino ją pazerzinti, nes meistriškai ji atsikirsdavo kiekvienam; ir būdavo juoko, būdavo klegesio, būdavo užmirštama, išsiblaškoma ir pailsima ten, kur buvo Erika. Ji buvo samojaus, lengvumo vadovė, bet ji buvo ir viena geriausių, teisiškai paruošta ir geriausiai išauklėta; jos klase labiausiai mėgo studentai — praktikančiai ir lektorai. Ją, pastebėjo ir vadovybė ir pradėjo kalbinti ir asistentes.

Erika įstojo universitetan.

Ypatingo linkimo į aukštuosius mokslus pas mane nėra, bet neturinką veikti. Gali žmogus numirti nuoboduliu: tokios vienodos visos dienos. Ir jau visi žinojo ją universitete. Kolegos prašė užrašų, patarimų, tempė ją į kavinę, atėdavo į namus, nes visur žydėjo samojus ir jaunatvė, kur pasisukdavo Erika.

Ji buvo jaunesnė už mane metų skaičiumi, bet jos organizmas ir jos proto aštrumas buvo žymiai vyresni už mano. Ir visi ją laikė žymiai vyresne. Tačiau ji tiko ir vaikams, ir

ALĖ RŪTA — NAKAITĖ

paanguoliams, ir jaunimui, ir subrendusiems, ir seniams. Ir visų tarpe ji pasėdavo laisvumą ir jaunatvės giedrą.

Erika mėgdavo pasakotis. Dažnai ilgus vakarus rymodavo ant jos lovos galo, o ji gulėdavo, rūkydavo ir kalbėdavo. Ir visa apie ją, žinodavau: kas buvo, kas kiekvieną dieną ir valandą būna, ką ji mąsto ir išgyvena, ką jaučia, kas jai patinka ir nepatinka.

Jos motina buvo vokieta, tėvas prancūzas, o ji karščiausia lietuvi.

— Aš čia gimiau, užaugau, maitinau iš šitos žemės, kaip gi galėčiau jos nemylėti?

Visuose dokumentuose ji pati užrašė lietuvi, ir tik tai jos pavardė truputį sukleidavo abejonių. Ji gi pati ir kalbos akcentu, ir mąstymu, ir nuosirdžiu patriotizmu buvo tikra lietuvieta. Religija motina davė protestantišką, bet Erika nesilaikė jokios. Nevalkiojo bažnyčion, nesigriebė jokių sakramentų, tačiau kažin ar yra žmonių moralėsnių ir religingesnių už ją. Su manin nuėdavo ji kartais ir lietuviškas pamaldas ir sakydavo, kad kai ištėkės už Jono, priims katalikų tikėjimą, nes ši religija yra lietuviškiausia. Jai tai esą vistik, bet dėl lietuviškos šeimos. —

Ji mėgdavo pasakoti apie savo tėvus ir ypač apie tėvą. Likimas jį atbloškęs į Lietuvą, ir jis tikrai pamilęs šitą kraštą. Esąs geras žmogus, tiksliai alkoholis ir karštuolis. Motina esanti gera motina, bet blyškė, be charakterio, ir Erika ją nesimdominti. Tėvas esąs truputį pasutęs ir dėl to, jai patinkas. Tėvo motina buvusi slavė ir greičiausiai jis turis slaviską kraują. Motinos tėvas gi buvęs lietuvis, ir čia Erika išveda savo lietuviškumą. —

Erika turėjo daug draugų, kolegų, pažįstamų, simpatijų.

Jūs būsit numeris 48 tarpe mano simpatijų, — sakydavo naujam pažįstamam.

Jūs man patinkat; jaučiu iš jūsų pusės simpatiją. Būkit numeris

84-tas.

Visus juokais vadindavo savo meilėmis, simpatijomis arba kankiniais dėl jos abejingumo. Tačiau tai buvo tik žaismas. Tikrumoj ji turėdavo tikrai vieną draugą — simpatiją. Kai galutiniai išsikyrė su Ignu, visiškai suartėjo su Jonu. Atvažiuodavo dažnai ir teko iš arčiau pažinti. Eilinis žmogus, senselė, pasilgęs šeimos ir saulėto žmogaus. Jis mylėjo Eriką už jos nuosirdumą, už giedrą, už draugišką atsidavimą. Jis tikėjo paruošti iš jos tinkamą sau žmoną ir atsidėjęs ruošė. Globėjo tėviškai, mokė ir auklėjo broliškai, pratino prie savęs atsargiai, pamažu, kad pritaipytų kaip prie mylimo vyro, Erika gi jo nemylėjo.

— Bučiuoja kaip tėvas ar brolis, neįdomu. Ir visada su tais pamokslais: nerūkyk, Erika, negerk, ramiau laikykis kompanijose, taip garsiai nesijuok... Jeigu nepatinka, tegu eina sau. — O vis tik laiko mane prie jo tas nuolatinis jo gerumas, ta globa. Ir kartais man atrodo, kad ji myliu už viską labiau, ir taip sakau jam, ir bučiuoju tada apsaugus ir užmiršus, kad jo veidas negražus, ir kad jis lėtas ir neįdomus kompanijoje, ir kad iš viso jis kaip kunigas. —

Kartais vėl kartodavo man, kad

Jono nemylu, kad nekados už jo netekė. O kai jis atvažiuodavo, pasipuošusi, švėtėdama eidavo su juo pasivaikščioti; ir imdavo iš jo globą, ir dovanas, ir pinigus. Ir aš pastebėjau, kad ją gerai nuteikdavo, kai jis atvažiuodavo su uniforma ir su pilna pinigine.

Jonas nieko jai nesigailėdavo: nei pinigų, nei laiko, nei globos ir meilės. Jis žiūrėdavo į ją visad atydziai, sekė kaip tėvas jaunaisią ir judrausią dukterį, patarinėjo ir mokė, kartais net barė, o vėl kartais nusileisdavo mažiesiems jos kapryzams.

Erika atvirai kartojė ir Jonui, kad jo nemylu, kad nekados už jo netekė, o tačiau buvo susigyvenusi su mintimis: Jono žmona, lietuviška — katalikiška šeima, daug vaikų, ramus — tylus gyvenimas. Ir prie tokių svajonių ji man sakydavo kartais:

— O vistik ištikima aš jam nebūsiu. Negalėsiu pakęsti tokio banaliai ramaus gyvenimo. Man įdomūs ir kiti žmonės, ir kiti vyrai. Kiekvienas kitai bučiuoja, kitaip myli. — Aš ir jam sakiau: tekėsiu už jo su sąlyga, jeigu leis flirtuoti. —

— Na, ir jis be abejo sutiko?

— Jis laiko mane vaikui ir žodžiais viską žada ir sutinka, kaip tėvas vaikui žada nupirkti. Jis galvoja mane

kaip vaiką užbuvyti ir apgauti. O jis nežino, kad visada aš jį apgausiu, nes jis per geras ir todėl negudrus.

Jie susitikdavo kas savaitę: Jonas atvažiuodavo, arba Erika važiuodavo pas jį.

Kartą ji grįžo kažkaip susimąsčiusi ir kelias dienas buvo lyg nesava. Aš neklausinėdau, tiksliai stebėdavau ją ir galvoju apie priežastį. Bet Erika nieko negali išgyventi viena ir neišgal man reikėjo laukti išsipašakojimo. Po kelių dienų ji buvo vėl linksma kaip paprastai, vėl švaistėsi aplink žaismui ir samojum. Bet vieną vakarą atėjo pas mane:

— Mile, turin daug tau papasakoti. Ir papasakojo apie paskutinę jos kelionę pas Joną. Papasakojo smulkiai, kiekvieną savo ir jo žodį, kiekvieną judesį, kiekvieną jos išgyventą jausmą, kiekvieną, raudoną ant jos ir jo veido ir kiekvieną gyslų tvinktelėjimą. Pasakojo su įkvėpimu ir man atrodo, kad jai tas buvo gražu, gražiausia iš visos juodųjų draugystės ir gražiausia iš visų draugystių ir meilė. Ji pasakojo ir rauda, ir akys jos žibėjo kažkokia nepaprasta ugnimi.

— Ir aš mačiau, kad ji išgyvena vėl anuos jausmus. Ji pasakojo man visą vakarą, pakartodama ir pabrėždama detales. Ir ji vertino pati tą pasakojimą; ji džiaugėsi tuo. Ji išgyvenusi visa siela kiekvieną jų veidų raudonę ir kiekvieną gyslų pulsą. Ir baigė savo pasakojimą:

— Mile, aš nusidėjau pirmą kartą gyvenime, bet aš nesigailiu ir nieko nebijau. Jonas nekaltas, nes aš žaidžiau ir viliojau. Jis išsėdavo ir galisi, bet aš nesigailiu, ir aš tik dabar pajutau, kad ji myliu.

Praėjo žiema, ir atėjo gražus pavasaris. Ir Erika ruošė naujam žingsniui. Jie turėjo vasarą susituokti ir sudaryti lietuvišką — katalikišką šeimą. Ji buvo vis tokia pat žaisminga, bet esmėje rimtesnė ir gilesnė. Ji pasakodavo dabar man dažniausiai apie būsimą šeimą. Jie turės daug vaikų, ir visi bus geri lietuviai ir įdomūs žmonės. Bet ji truputį flirtuos ir su kitais. Tai pažadėjęs jai leisti ir Jonas. Jis ją globos ir saugos ir sulauks jos žingsnius prie budgnės. Bet jis viską jai leis, nes jis geras ir ją suprantas.

Pavasari išvažiavo Jonas ir poligona, ir jie ilgesni laiką negalėjo susi-

tikti. Kai jis grįs iš poligono, tada pradės ruoštis konkrečiai — vestuvėms.

Ir staiga įvyko kažkas baisaus. Užklupo kažkas, užklupo ne vieną Eriką ir ne vieną Joną, užklupo tūkstančius jaunų ir besimylinčių kaip jie; ir senų — mirties laukiančių, ir mažų — pasaulio dar nepažįstančių. Užklupo tūkstančius, ir sutrypė, suniekino, ir pasmerkė baisiai kančiai. —

Erika truputį sirgo. Ji gulėjo lovoje, aš sėdėjau prie jos, ir mes plepėjome apie šį - tą. Gatvė girdejoj dundant, kažkas važiuavo, skubėjo. Ar mažai pravažiuoja, ar mažai praveža mašinos? Bet atėjo iš miesto šeimininkė ir išbalusiu, išsigandusiu veidu praverusi duris tyliai pasakė:

— Jie žmonės išveža.

Mes nesuvokėm pradžioje to pasakymo. Nesuvokėm, ką tai reiškia — išveža — žmonės — jie. Tik pasižiūrėjome vieną į antrą, ir instinktyviai mums pasidarė baisu.

— Kur gi veža? — prašnabzdėjo.

— Mile, kur jie žmones veža? —

— Nežinau. — — —

Ir tada suskambėjo stipriai durų skambutis. Aš nuėjau atidaryti. Buvo tai Erikos sesers dukterė Aldutė. Ji greit įėjo kambarin ir padavė mažą popierėlį:

— Teta Erika, viena lenkė atnešė iš stoties. Mama liepė greit perduoti, gal teta dar ji rasite stoty. —

Aš prisilenkiau irgi prie jos, ir mes abi perskaitėme:

— Mane išveža. Lauk, Erika, sugrįšiu pas Tavo, Jonas.

Erika užsimerkė. Aš žiūrėjau į jos veidą ir mačiau,

